

bladet Prosa

De it-professionelles fagblad · 9 · september · 2012

Forbundssekretærer frasiger formandskandidat

Side 21

Børst studiestøvet af med PROSA

Side 20

Tema:
**Sådan håndterer
du konflikter på
arbejdet**

Side 12-19

Folkelig modstand nytter

Niels Bertelsen, formand, nib@prosa.dk

Et halvt års spænding blev udløst i juli i år, da ACTA-aftalen blev forkastet i Europaparlamentet. Inden da var der sket det nyskabende, at et it-politisk emne vakte bred folkelig interesse i Europa og skabte en modstand, som til sidst førte til, at handelsaftalen ACTA blev nedstemt i parlamentet.

ACTA's fald er derfor en stor sejr for de tusindvis af mennesker, der har aktioneret og demonstreret mod aftalen, og det er forhåbentlig et gennembrud for den folkelige interesse for de til tider noget komplicerede emner om udviklingen af det digitale samfund.

ACTA skulle have løst problemet med blandt andet piratkopiering på nettet, men som aftalen var udformet, ville den føre til øget overvågning og usikre retstilstande: ACTA-aftalen kunne komme til at krænke borgernes retssikkerhed på nettet, fordi internetudbydere, for at beskytte sig selv mod ublu retssager og andre repressalier, ville være tvunget til at overvåge og gribe ind over for brugerskabt indhold på nettet. Denne indgriben ville ske uden om domstole og andre myndigheder og dermed sætte retssikkerheden over styr.

Sagen om ACTA bør nu bruges til en mere fremadrettet debat om udviklingen af internettet og de digitale rettigheder.

Udviklingen mod usikre retstilstande på nettet kunne også få den uheldige konsekvens, at kreativiteten og innovationen ville blive bremset, og dermed skade it-branchen og dens udvikling. Det ville have skadet både væksten og jobskabelsen, for internettet er it-branchens motor. Derfor er vi også på vagt over for, hvis kræfter igen forsøger at få aftaler af tilsvarende karakter vedtaget. ACTA var ikke det første forsøg, og det bliver givetvis heller ikke det sidste forsøg på at begrænse adgangen og udviklingen på internettet.

Sagen om ACTA bør nu bruges til en mere fremadrettet debat om udviklingen af internettet og de digitale rettigheder. I PROSA går vi ind for ophavsretten, og vi støtter løsninger, der sikrer kunstnere og andre en betaling for deres arbejde i det digitale samfund. Det skal dog ikke ske gennem aftaler, der kan medføre, at det åbne internet bliver lukket. Nu, hvor ACTA er faldet, kan vi for alvor arbejde på at finde en sund balance mellem rettighedshavernes interesser og borgernes krav på privatliv og adgang til information. Et bud kunne være at fremme de lovlige alternativer, hvor musik tjenester som TDC Play, Wimp og Spotify er eksempler på lovlige tjenester, som brugerne faktisk gerne vil betale for at bruge.

Vi skal samtidig kæmpe for minimumsrettigheder på det digitale område, som for eksempel retten til at være online, retten til at være beskyttet imod vilkårlig overvågning og retten til frit at kunne ytre sig på nettet i respekt for menneskerettighederne.

Læs og diskuter synspunktet på Prosa.dk

ProsaBladet · 9 · 2012

42. årgang

Adresse:

Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
Tlf. 33 36 41 41, fax 33 91 90 44
e-mail: prosabladet@prosa.dk

Redaktion:

Ansvarshavende redaktør
Kurt Westh Nielsen
kwn@prosa.dk
Palle Skramso, layout
pas@prosa.dk

Udgivelsesdato og deadline:

Udkommer en gang hver måned, undtagen juli måned.
Næste gang 27. september
Læserbreve: 3. september

Debatindlæg og klageadgang:

ProsaBladet modtager meget gerne læserbreve, debatindlæg, tips, artikelforslag og kommentarer fra medlemmerne. Indlæggene sendes til redaktion@prosa.dk. Indlæggene vil, såfremt de offentliggøres, blive redigeret efter retningslinjer vedtaget af redaktionen.

Disse retningslinjer kan læses på prosa.dk/link/23. Ønsker du at klage over håndteringen af henvendelser til redaktionen eller generelle stofprioriteringer kan du læse mere om den procedure her: prosa.dk/link/23.

Redaktionsudvalg:

Formand: Martin Lindboe
martin.lindboe@gmail.com
Næstformand: Peter Ussing
peter.ussing@gmail.com
Siemen Baader

Artikler:

Synspunkter, der fremføres i signerede artikler, er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens opfattelse. Rubrikken Synspunkt stilles til rådighed for Hovedbestyrelsen

Annancer:

DG Media a/s
Telefon: 70 27 11 55
E-mail: epost@dgmedia.dk
Deadline for næste nummer:
Den 14. september

Teknisk produktion:

Tryk: KLS Grafisk Hus

Illustrationer:

Forside: Lars Bertelsen
Hvis ikke andet er angivet, PROSAarkiv

Papir og produktion er godkendt til Nordisk Miljømærkning

Denne tryksag er produceret CO2 neutralt hos KLS Grafisk Hus A/S

Kontakt PROSA:

www.prosa.dk/kontakt
Eller se navne og adresser på bladets næstsidste side.

Kontrolleret af

Kontrolleret oplag:
12.645 ekpl. i perioden
1. januar - 30. juni 2010

”

Open source er nu anerkendt bredt i den offentlige sektor.

Morten Kristoffer Hansen, projektleder, Digitaliseringsstyrelsen.

32

Seks års kamp for open source. Offentlige ildsjæle er kommet langt.

12

Uenighed kan være godt, men skal håndteres i tide, mener konfliktmægler.

20

Spiludviklingslejr blev afholdt i feriens varmeste uge.

IT-AKTUELT

Nej til dårlig sikkerhed • 3

EU-Kommissionen arbejder på en modernisering af datalovgivning i EU gennem en nyforordning. PROSA tager forbehold i høringssvar.

Sommerrobot bygger sandslotte • 3

Bespis en robot med en bøtte lim og strandsand, så bygger den sandkasteller.

Lokalt netværk forbinder it-folk • 6

PROSA-medlemmer går sammen om lokalt netværk.

TEKNOLOGI

Computer-geni hædret på 100-årsdag • 8

Genial og forfulgt for sin seksualitet. Den britiske matematiker og kodeknækker blev fejret i juni.

ARBEJDSMILJØ

Tema: Konflikter på arbejdspladsen • 12

Forebyg konflikter gennem fælles spilleregler, lyder det fra konfliktmæglere. Eskalerer konflikten og bliver personlig, er det måske for sent.

UDDANNELSE

Spræng dine studierammer med PROSA • 20

Det er semesterstart, og som medlem støtter PROSA/STUD dig.

PROSA OM PROSA

Vælg Niels Bertelsen frem for Thomas Kølle • 21

Tre forbundssekretærer anbefaler et kryds ved PROSAs nuværende formand.

Farvel til faglig sekretær • 24

Efter 27 år som faglig sekretær i PROSA stopper Mogens Sørensen.

UDVIKLING

Enterprisearkitekten John Gøtze • 28

I en ny serie sætter Prosabladet fokus på mennesker bag it-branchens mere gådefulde stillingsbetegnelser.

AKTIVITETER

Kurser og aktiviteter • 36

Generalforsamling i PROSA/ØST, PROSA/VEST og PROSA/Offentlig, Find dine hestekræfter, Lær at kode til Windows Phone og meget mere.

NOTER

Cloud computing er skræmmende

Steve Wozniak, medstifter af Apple, er stærkt bekymret over cloud computing, som betyder, at personlige data i stigende omfang bliver lagret i skyen. Han vurderer, at cloud computing kan skabe en række "forfærdelige problemer" i løbet af de kommende fem år.

– I skyen ejer du ikke noget, det har du allerede fraskrevet dig. Jeg mener, at jo mere vi overfører alting til web og skyen, jo mindre kontrol har vi over vores data, sagde Steve Wozniak, da han for nylig holdt en tale i Washington, D.C.

Dermed lægger medstifteren af Apple afstand til Steve Jobs, som inden sin død sidste år var meget fokuseret på, at Apple skulle være brugernes portal til skyen.

kwn

Skjult gps-krig

De allestedsnærværende gps-signaler benyttes ikke blot af gps-systemer i biler og til styring af våbensystemer og droner i den militære variant. Også elnet, master til mobiltelefoni og automatiseret børshandel nyder godt af det globale positioneringssystem. Derfor har der i årevis været fokus på systemer til såkaldt gps-spoofing, der kan narre gps-afhængige systemer til at overlade kontrollen til falske gps-signaler, som dermed kan lamme eller overtage kontrollen. Det amerikanske Department of Homeland Security har nu startet projekter, som skal beskytte eksempelvis droner mod den slags angreb, ved at analysere de gps-signaler, som bliver modtaget. Receiver Autonomous Integrity Monitoring er navnet på et af projekterne, som forskere ved Cornell University har udviklet.

kwn

Regneark 2.0

Mange mennesker bruger regneark som Excel til at organisere dele af deres liv i stedet for at håndtere tal. Og netop det faktum tager et helt nyt stykke software udgangspunkt i. Grid er navnet på produktet, som nu er lavet i en betaversion til iPads og iPhones. Grid håndterer ud over tal også foto, videoer, mennesker, steder og meget mere. Informationerne organiseres i tabeller bestående af kvadratiske celler. Bag produktet står Josh Leong, som har en fortid som Excel 2013-udvikler hos Microsoft. Han fik ideen til Grid, da han så, hvordan regnearksbrugere tweakede deres Excel-regneark til at håndtere andet celleindhold end blot tal. Interesserede kan tilmelde sig betatesten på <http://grid.binarythumb.com/>.

kwn

Nej til dårlig sikkerhed

PROSA møder et forslag til nye regler for beskyttelse af persondata fra EU-Kommissionen med en række forbehold.

Af Kurt Westh Nielsen, kwn@prosa.dk

"Internationalisering af databehandling bør ikke ske på bekostning af sikkerhed i almindelighed og databeskyttelse i særdeleshed". Sådan lyder et af de vigtigste forbehold i et høringssvar, som PROSA for nylig har afgivet i forbindelse med kommissionens nye forslag til internationale regler for beskyttelse af persondata i alle EU-medlemslande.

Der er tale om et forslag til en såkaldt EU-forordning, som har til formål at modernisere og harmonisere databeskyttelsen i medlemslandene.

PROSAs formand, Niels Bertelsen, hilser det nye forordningsudkast velkomment, men har en række forbehold.

– Det er i sig selv positivt, at EU-Kommissionen har indset det nødvendige i at gøre databeskyttelsen tidssvarende og eksempelvis anerkende, at udbredelsen af internettet har skabt nye vilkår for databeskyttelse. Men det må selvfølgelig ikke ske på bekostning af den hidtidige danske lovgivning og retspraksis, som på flere områder beskytter borgernes privatliv bedre end tilsvarende lovgivning i andre EU-lande, siger Niels Bertelsen. Han fremhæver dog også, at forslaget rummer en række nye bestemmelser, blandt andet retten til at blive glemt, som kan sikre en bedre beskyttelse af borgerne.

– Et ensartet lovgrundlag i hele EU kan gøre det nemmere for borgerne at forfølge deres rettigheder, konstaterer Niels Bertelsen.

Internettet redefinerer privatliv

EU-Kommissionens udspil på området har været længe undervejs og forsøger at forholde sig til konsekvenserne af en teknologisk udvikling, der betyder, at persondata i langt højere grad end tidligere udveksles på tværs af landegrænser. Det er blandt andet e-handel og sociale netværk, det handler om. Der er tale om en såkaldt forordning, der i modsætning til direktiver ikke først skal implementeres i national lovgivning, men som har umiddelbar retsvirkning i medlemslandene.

I høringssvaret hilser PROSA generelt en række af de initiativer, der skal gøre lovgivningen tidssvarende, velkommen. Men på en

række punkter rummer svaret også forbehold eller direkte afstandtagen. PROSA efterlyser større klarhed over en række af konsekvenserne af forordningen. Eksempelvis, når der videregives personoplysninger til tredje lande eller internationale organisationer.

PROSA peger også på, at klarheden kan være omfattende, indtil der foreligger konkrete afgørelser fra datatilsynsmyndigheder, som skal til at tolke den nye forordning.

Flere forbehold

Peter Hustinx, som står i spidsen for EU's pendant til det danske Datatilsynet, har også udtrykt sin blandede vurdering af indholdet i den kommende forordning.

– Substansen i den nye forordning er at styrke de roller, som nøglespillerne har. Det handler om den person, som data kan henføres til, den ansvarlige organisation og de regulerende myndigheder, sagde Peter Hustinx i en tale tilbage i juni i år.

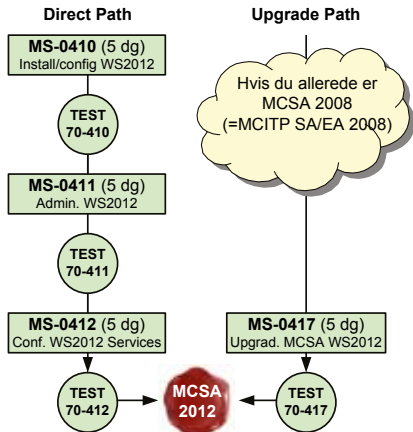
Han vurderer, at det er realistisk, at forordningen med en række nødvendige forbedringer vil kunne være klar til gennemførelse i løbet af 2014. ■

Links

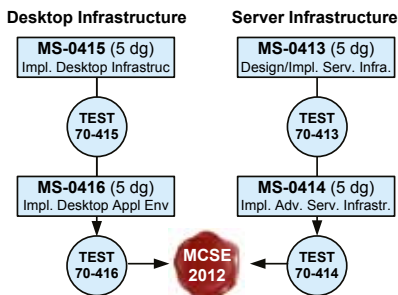
Se PROSAs høringssvar: prosa.dk/link/685
Læs forslaget på kommissionens hjemmeside: prosa.dk/link/682

superusers.dk/windows_server_2012.htm

MCSA Windows Server 2012

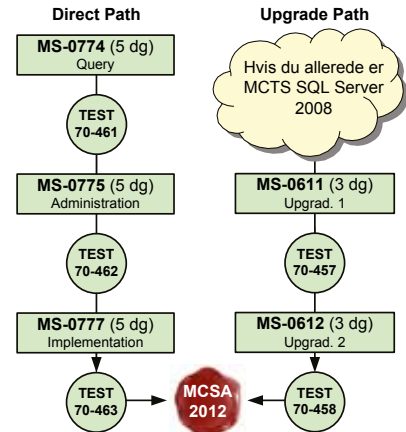

MCSE Windows Server 2012

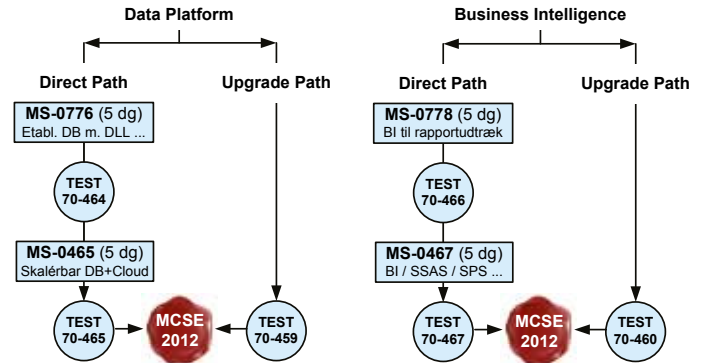

superusers.dk/sql_server_2012.htm

MCSA SQL Server 2012

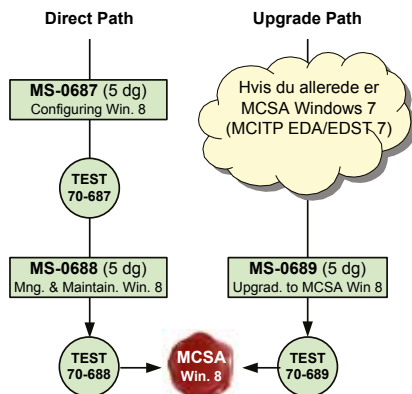

MCSE SQL Server 2012

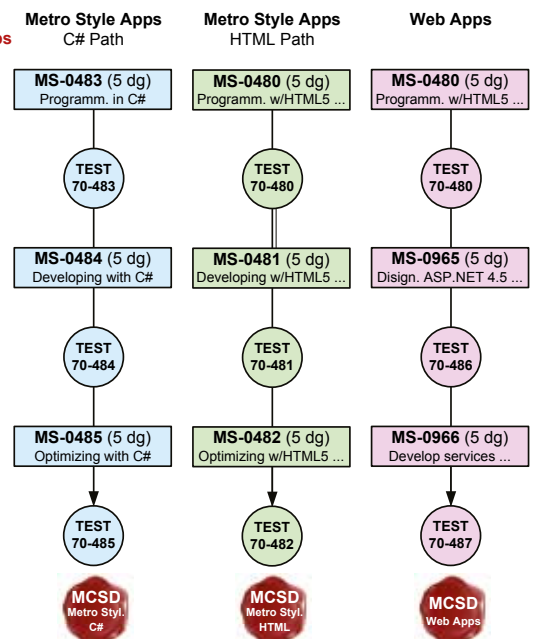
www.superusers.dk/windows_8.htm

MCSA Windows 8

www.superusers.dk/dotnet.htm

MCSD Metro Style Apps & Web Apps

Sådan bestiller du de nye kurser og certificeringer:

Send en mail til: super@superusers.dk

ELLER

Ring til SuperUsers på: 48 28 07 06

NOTER

Robot bygger sandslotte

Stone Spray Project er navnet på et nyt robotprojekt, som baserer sig på simpel teknologi og ingredienser. En programmerbar robot i knæhøjde betjener sig af en bevægelig dyse til at sprøjte en blanding af lim og almindelig strandsand ud. Den hurtigt-hærdende lim sørger for, at sandet antager former, der er brugbare og arkitektonisk appelerende. Se robotten i funktion på vimeo: <http://vimeo.com/46765251>.

kwn

Freedom Not Fear fortsætter

Den internationale frihedsbevægelse Freedom Not Fear, som insisterer på retten til et internet med lige adgang for alle, planlægger nu internationale aktiviteter, herunder en weekend med aktiviteter i Bruxelles. På den engelsksprogede wiki kan du læse mere om de aktuelle aktiviteter og selv bidrage: http://wiki.vorratsdatenspeicherung.de/Freedom_Not_Fear_2012.

kwn

PROSA vil bekæmpe børnepornografi

PROSA og organisationen Red Barnet er gået sammen om i fællesskab at afsøge muligheder og finde effektive redskaber og løsninger til bekæmpelse af børnepornografisk materiale på nettet. Udmeldingen kommer i samme uge, hvor Version 2-bloggeren og sikkerhedseksperter Henrik Kramshøj opfordrede til boykot af Red Barnet og betegnede organisationen som "100 % inkompetent", når det drejer sig om at bekæmpe børneporno på nettet. Dermed puster sikkerhedseksperter til debatten om, hvorvidt Rigspolitiets og internetudbydernes blokeringsordning mod børnepornografi er et hensigtsmæssigt redskab, eller om der findes andre og bedre muligheder.

Når PROSA og Red Barnet går sammen om at afsøge muligheder og finde effektive redskaber og løsninger i kampen mod overgrebsbilleder af børn på nettet, er det i en erkendelse af, at der er plads til forbedringer og nytænkning.

- Erfaringerne fra de sidste seks års indsats mod overgreb bliver vi nødt til at vurdere og se på for at overveje, om der er andre tekniske muligheder, siger Niels Bertelsen, formand for PROSA.

De to organisationer mødes den 28. august, for at tage hul på arbejdet med at afsøge muligheder og diskutere de forskellige redskaber i kampen mod børneporno på nettet.

kwn

PROSA-medlemmer sparker fagligt liv i nærmiljøet med et selvorganiserende netværk.

Lokalt netværk forbinder it-folk

IT-netværket OS er navnet på et nyt netværk for it-professionelle i Herning-området. Initiativtagerne til netværket er lokale PROSA-medlemmer.

Af Kurt Westh Nielsen, kwn@prosa.dk

Månedlige gratis møder, videndeling og faglige diskussioner. Det er virkeligheden for it-professionelle i og omkring Herning, efter ildsjæle har arbejdet med at etablere netværket siden årets start.

- Gagendran Srisurendran tog fat i PROSAs afdeling i Aarhus i januar 2012 for at høre, om der var mulighed for at danne en lokal gruppe i Herning i samarbejde med Prosa. Hensigten var at videndele på tværs af forskellige it-uddannelser, fortæller Cathrine Bie Pedersen, der sidder med i styregruppen og er specialestuderende i Aarhus i digital design.

PROSA sendte efterfølgende en e-mail rundt til alle medlemmerne i området, hvor de indkaldte til et første møde, som blev afholdt i april, for dem, der havde lyst til at medvirke i et fagligt netværk.

- Efter første møde er der fremover den første mandag i hver måned blevet afholdt et netværksmøde, hvor strukturen er et kort oplæg, info om eksempelvis igangværende projekter, hvad der ellers sker aften, der har relevans for it, og så arbejder vi på de forskellige projekter, siger Cathrine Bie Pedersen.

Apps og Android

Efter første møde var der stor interesse for at lære mere om at udvikle til Android, derfor fokuserede netværket på at afholde et kursus omkring app-udvikling, som afholdes i skrivende stund. Sideløbende til netværksmøderne er en gruppe gået i kast med at udvikle en app til HEART - Hernings Museum for samtidskunst.

- Da jeg som specialestuderende i digital design i forvejen er i gang med et projekt sammen med HEART, var det oplagt at tage udgangspunkt i dette projekt, hvor vi nu sidder tre og arbejder med at udvikle en app. Gruppen består af teknisk/programmeringsfaglige, som gerne vil lære at udvikle til Android, og mig, som er mere involveret i design- og udviklingsprocessen, fortæller Cathrine Bie Pedersen.

Alle ideer er velkomne

I netværket bliver der også arbejdet og eksperimenteret med Arduino-plattformen, og planen er at lave en workshop/et kursus om Arduino og efterfølgende lave et mere konkret projekt.

- Vi er åbne over for alle emner, da det er deltagerne på netværksmøderne, der styrer interessefeltene, understreger Cathrine Bie Pedersen.

Hvordan bliver man en del af netværket?

- Man er ikke forpligtet til noget. Det eneste, man skal gøre, er at dukke op første mandag i måneden på Erhvervsakademiets lokaler på Gammel Landevej i Herning for at deltage, netværke eller bare se, hvad der foregår, siger Cathrine Bie Pedersen.

Hun understreger, at netværket forsøger at holde det så åbent som muligt for ikke at udelukke nogen. Initiativtagerne mener, alle former for it-kompetencer har noget at bidrage med, og at jo flere forskellige kompetencer der er repræsenteret, jo flere muligheder er der for at lave forskellige spændende projekter. ■

Sæt "revolutionerede serverrummet" på dit CV

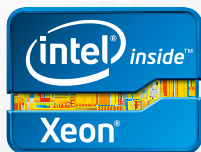

HP ProLiant Gen8-servere. De er så intelligente, at de fundamentalt vil ændre dine forventninger til serverrummet.

Den nyeste generation af **HP ProLiant-servere** med HP ProActive Insight-arkitektur har over 150 banebrydende nyskabelser*, der giver dig helt nye muligheder for at leve op til krævende service level agreements, og for at booste dit serverrums ydeevne. Med seks gange bedre ydeevne*, tre gange så god administratorproduktivitet* og øget opetid*, kan du bruge innovativ it til at sætte fart på din virksomheds udvikling.

Gør styrken i HP Converged Infrastructure til din.

Se den nye video fra *Computerworld* om HP ProLiant Gen8-servere på hp.dk/proliantgen8_redefine, eller **scan QR-koden nedenfor.**

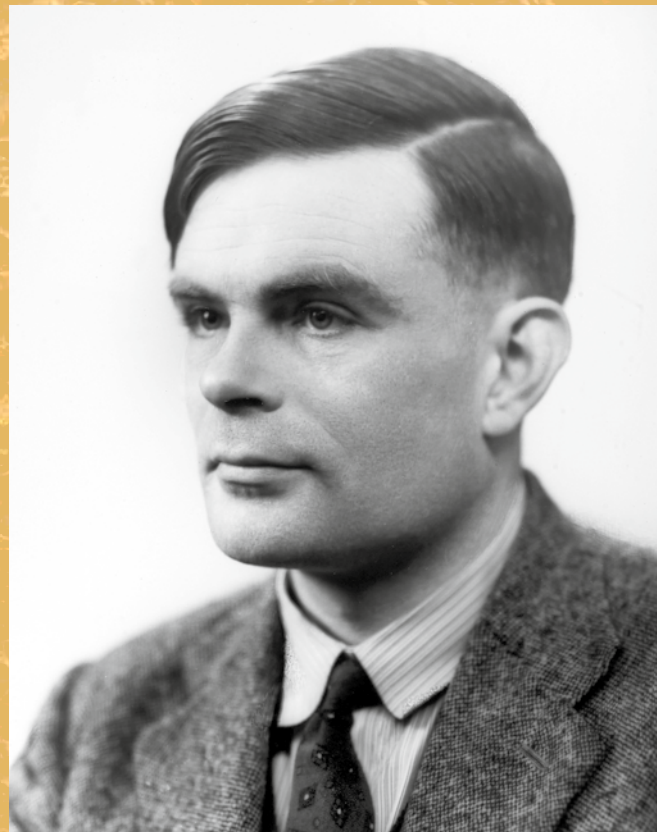
HP ProLiant DL360p Gen8-servere og HP ProLiant DL380p Gen8-servere, med Intel® Xeon® processor E5-2600 series

*For mere information om egenskaber, besøg hp.dk/proliantgen8_redefine

© Copyright 2012 Hewlett-Packard Development Company, L.P. De oplysninger, der er angivet her, kan ændres uden varsel. De eneste garantier for HP-produkter og -tjenester findes i den udtrykkelige garantierklæring, der følger med de pågældende produkter og tjenester. Intet heri må betragtes som en yderligere garanti. HP kan ikke gøres ansvarlig for tekniske eller redaktionelle fejl eller udeladelser heri.

Intel, Intel-logoet, Xeon og Xeon Inside er varemærker eller registrerede varemærker tilhørende Intel Corporation i USA og/eller andre lande.

Computer- geni fylder 100 år

It-verdenen står på skuldrene af Alan Turing, pioner inden for kryptering, computerdesign og kunstig intelligens. Juni var international Alan Turing måned.

Af Torben B. Sørensen

23. juni 2012 var det 100 år siden, Alan M. Turing blev født. Matematiker, kodeknækker og pioner inden for computerdesign, kunstig intelligens og biologisk matematik. Turing var et geni, der fik en tragisk skæbne.

Alan Turings forældre var englændere, der skiftevis boede i Indien og England. Derfor tilbragte han og hans bror store dele af barndommen hos et ældre ægtepar i England. Som 14-årig begyndte Alan Turing på kostskolen Sherborne School. Uheldigvis var der generalstrejke op til den første skoledag, så togene kørte ikke. Unge Alan kørte derfor helt alene cykelturen på 97 kilometer fra sit hjem til skolen – han ville ikke gå glip af så meget som en enkelt dags undervisning.

Lige fra begyndelsen af sin skoletid var han især fascineret af matematik og naturvidenskab. Som 16-årig læste og forstod han Einsteins kritik af Newtons love.

Alan Turings første bidrag til det, der senere

blev kaldt datalogi, kom i 1936, da han som 24-årig offentliggjorde artiklen "On Computable Numbers, with an Application to the Entscheidungsproblem". Her introducerede han det begreb, der senere blev kendt som en Turingmaskine.

Turingmaskinen er ikke en konkret computer. I stedet er den en hypotetisk computer, som Turing brugte til at påvise, at det såkaldte Entscheidungsproblem ikke kan løses. Den dag i dag indgår Turingmaskinen i undervisningen i formale systemer.

Samme år rejste han til USA, hvor han i et par år studerede på Princeton-universitetet. Her mødte han John von Neumann, der senere blev set som faderen til den moderne computer med et lagret program.

Knækkede koder

Da Anden Verdenskrig brød ud i 1938, vendte Alan Turing tilbage til England og fik et

deltidsjob på Government Code and Cypher School. Med Storbritanniens indtræden i krigen blev hovedopgaven at knække de koder, som tyskerne beskyttede deres radiokommunikation med.

Meddelelserne blev kodet med Enigma-apparater. Det var avancerede mekaniske kodemaskiner, hvis kryptering var styret af en nøgle med tre cifre, der hver kunne antage 26 værdier. Tyskerne skiftede nøgle en gang om dagen.

Alan Turing fik opgaven med at udvikle en maskine, som man kaldte en 'bombe'. Den var opbygget som en række Enigma-kodemaskiner koblet sammen. Formålet med 'bombe' var at finde frem til den nøgle, tyskerne brugte den dag, beskeden var fra.

Arbejdet med at udvikle den såkaldte 'bombe' gav Alan Turing nye indsigter i kryptering. Han skrev to artikler om anvendelsen af statistik og sandsynlighed i kodebrydning.

Disse artikler blev regnet for så væsentlige, at de britiske myndigheder hemmeligstemplede dem. De blev først offentliggjort i april 2012.

I alt førte Alan Turings arbejde under krigen til fem gennembrud inden for kryptering. Ud over udviklingen af 'bombe' havde han succes med at knække den udgave af Enigma, som den tyske flåde anvendte, udvikle en statistisk procedure, der effektiviserede brugen af 'bombe', finde frem til en procedure til knækning af koden fra Lorenz SZ 40/42-udstyr – og endelig at udvikle en bærbar enhed, der kunne forvrænge stemmer.

Derimod var han ikke selv direkte involveret i bygningen af Colossus, verdens første programmerbare, digitale elektroniske computer. Den blev brugt til dekryptering af beskeder kodet med Lorenz SZ 40/42.

Med gasmaske på cyklen

Alan Turings kolleger opfattede ham som genial og excentrisk. Han fik næsten altid høfeber i begyndelsen af juni. Derfor cyklede han til arbejde iført gasmaske til værn mod pollen.

Cyklens kæde havde en fejl, der gjorde, at den med bestemte mellemrum faldt af. I stedet for at få den repareret vænnede han sig til at tælle sine pedalomdrejninger. Når kæden nåede til det kritiske punkt, hoppede han af cyklen og førte kæden frem med hånden, så den ikke faldt af.

Han var god til at løbe og kunne klare en maraton på to timer og 46 minutter. Det hændte, at han løb de 64 kilometer ind til London, når han skulle deltage i møder.

Designede computer

Efter krigen blev Alan Turing involveret i udviklingen af en computer ved navn ACE (Automatic Computing Engine). Den blev aldrig bygget, men han skrev en videnskabelig artikel, der regnes for det første detaljerede design af en computer med lagret program. Godt nok var John von Neumann kommet ham i forkøbet, men kritikere mener, at von Neumann var mere end kraftigt inspireret af Turings tanker.

I 1950 udgav Alan Turing artiklen "Computing machinery and intelligence" om kunstig

intelligens. Her introducerede han Turing-testen, der bruges til at afgøre, om en maskine kan siges at være intelligent.

Testen går ud på, at en forsøgsperson kommunikerer med maskinen. Hvis testeren ikke kan afgøre, om han kommunikerer med et menneske eller en maskine, har man opnået kunstig intelligens.

Arbejdet med kunstig intelligens førte også til, at Alan Turing skrev et skakprogram. Der fandtes imidlertid ingen computer, der var hurtig nok til at køre det. Så i 1952 spillede han et spil skak, hvor han selv udførte programmet i hånden. Han brugte en halv time på hvert træk. Hans program tabte, men siges at have vundet et andet parti.

Dømt for homoseksualitet

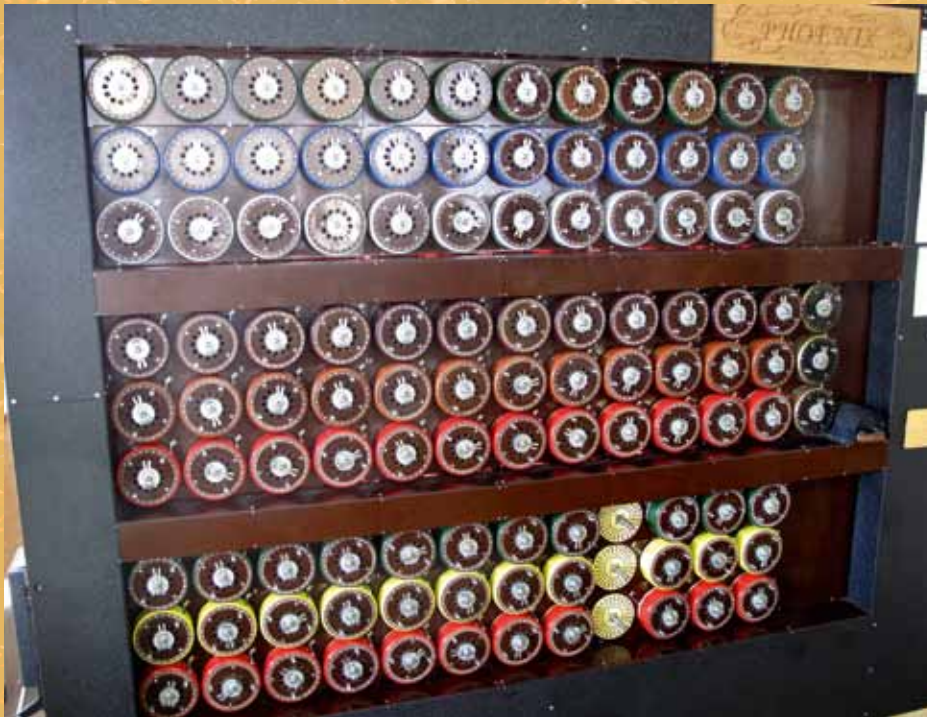
Samme år blev han anklaget for at være aktivt homoseksuel. Det var han, og det var en forbrydelse i datidens England.

Alan Turing fik valget mellem at komme i fængsel eller modtage en hormonbehandling, der betegnes som kemisk kastration. Han valgte det sidste og modtog indsprøjtninger >

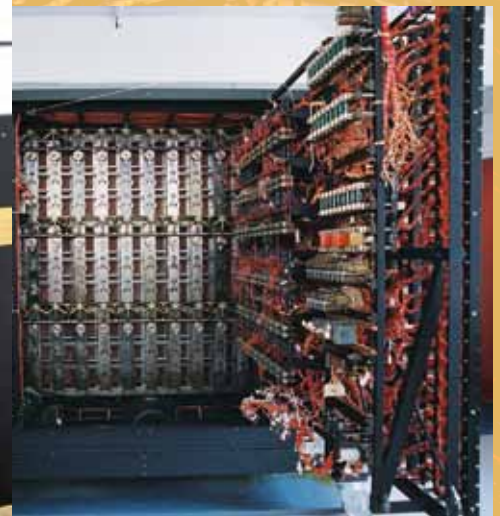

Bletchley Park, hvor Alan Turing og hans kolleger knækkede tyskernes koder under anden verdenskrig

Bletchley Park, hvor Alan Turing og hans kolleger knækkede tyskernes koder under anden verdenskrig, er i dag omdannet til museum. Her kan man se denne rekonstruerede "bombe," en maskine til at bryde Enigma-maskinernes kryptering. For- og bagside.

>

Turingmaskine

En Turingmaskine er en hypotetisk computer. Gennem maskinen løber en uendelig papirstrimmel, der er inddelt i felter. Hvert felt kan rumme et symbol taget fra en endelig mængde af symboler, for eksempel bogstaver. Maskinen har et læse-skrive-hoved, der kan læse og ændre symbolet i det felt, der for øjeblikket er i maskinen.

Maskinen har et register, der indeholder dens aktuelle tilstand. Der er et endeligt antal af mulige tilstande.

En tabel fortæller, hvad maskinen skal gøre, når tilstanden og det aktuelle symbol opfylder bestemte kriterier. Det kan for eksempel være: Hvis tilstanden er 42, og symbolet er 0, skal du skrive et ettal. Herefter skal du rykke strimlen en position til højre og ændre tilstand til 17.

Alle maskinens ressourcer er endelige, kun strimlen er uendelig.

Trods maskinens simple design kan den simulere logikken i enhver computer.

med østrogen.

Dommen førte til, at han mistede sin sikkerhedsgodkendelse. Dermed var døren lukket til kodebrydning for myndighederne.

I stedet kastede han sig over matematisk biologi. Han var især interesseret i, hvordan man i plantestrukturer kunne finde mønstre, der svarede til Fibonacci-talrækker. Også på dette område blev han en pioner.

8. juni 1954 blev Alan Turing fundet død. Han begik selvmord ved at tage gift.

I 2009 udsendte Storbritanniens premierminister, Gordon Brown, en officiel undskyldning for behandlingen af Alan Turing. Heri skrev han blandt andet:

"Det er takket være mænd og kvinder, der målbevidst bekæmpede fascismen, folk som Alan Turing, at rædslerne fra jødeudryddelsen og den totale krig er en del af Europas historie, ikke Europas nutid. Så på vegne af den britiske regering og alle, som lever frit takket være Alans arbejde, er jeg stolt af at sige: Undskyld. Du fortjente så meget bedre.

"Turing Award

Siden 1966 har Association for Computing

Machinery (ACM) hvert år uddelt A.M. Turing Award, der regnes for den højeste æresbevisning inden for it-verdenen. I 2005 modtog Peter Naur som den hidtil eneste dansker denne it-nobelpris.

15.-16. juni mødtes 33 modtagere af prisen i San Francisco for at fejre 100-året for Turings fødsel. ■

Links

[Alan Turing, Wikipedia](#)

[An Olympic honour for Alan Turing, artikel fra The Guardian](#)

[Premierminister Gordon Browns officielle undskyldning til Alan Turing](#)

[2012 The Alan Turing Year](#)

[ACM A.M. Turing Award](#)

[Knæk Alan Turings kryptering - international konkurrence](#)

Med en Studieforsikring hos Runa er du sikret til **lav pris**

Studieforsikringen omfatter:

- Indboforsikring - **50% rabat**
- Rejseforsikring Verden - **50% rabat**
- Ulykkesforsikring - **25% rabat**

Flere fordele:

- Har du en Studieforsikring hos os, kan du få **25%** studierabat på Bil-, Motorcykel- og Knallertforsikring
- Spar **8%** ved at betale én gang om året

Studieforsikringen koster mellem 376 og 501 kr. pr. kvartal (indeks 2012) alt efter, hvor i landet du bor.

RUNA FORSIKRING

www.runa.dk · Tlf.: 33 32 22 00

Tema: **Konflikthåndtering på arbejdspladsen**

– Det er ligesom at få noget i øjet. Selvom man har en hel krop uden om, der burde kunne fungere perfekt, så er det alligevel den lille dims i øjet, der optager én. Sådan beskriver Nethe Plenge, forfatter til flere bøger om konflikthåndtering, hvordan den lille faglige uenighed til tider kan udvikle sig til en altoverskyggende konflikt på arbejdspladsen.

At mærke kimen til konflikter har de fleste sikkert prøvet. Lige pludselig er den faglige uenighed vokset til en personlig konflikt med kollegaen. Og når faglige uenigheder først er blevet personlige – når chefen bare er sur og kollegerne noget så bøvede, så fylder konflikterne godt i arbejdslivet, og nu er tingene seriøst på vej til at gå i hårdknode.

I dette tema ser vi på konfliktens kendetegn og optrapning samt giver gode ekspert- og kollega-råd til løsninger.

Side 13-14 Tag hånd om det konfliktfyldte arbejdsliv

Side 15 Man skal turde være uenige

Side 16-17 Konflikttrappens syv trin

Side 18-19 Brugerpanelet: Få mægleren på banen

Vi er alle ansvarlige for, at konflikter, der opstår på arbejdspladsen, ikke eskaleres og ender med at forpøste arbejdsmiljøet, siger konfliktmægler Nethe Plenge. Foto: Lars Bertelsen.

Tag hånd om arbejdslivets konflikter

De er uundgåelige – konflikter med kollegaen, lederen, kunden eller brugeren. Derfor bør du lære at genkende dem, så de kan løses, inden de bryder ud i lys lue.

Af Stine Nysten, prosabladet@prosa.dk

Nutidens arbejdsliv lægger op til flere konflikter end tidligere. Væk er den autoritære ledelsesform, hvor chefen egenhændigt afgjorde, hvem der løste hvilke opgaver, og hvornår opgaven var løst.

– Det forventes, at vi leder os selv og hinanden, men også at vi bedømmer hinandens arbejde. Det giver automatisk mange flere gnidninger kollegaer imellem, siger konfliktmægler Nethe Plenge, der er uddannet ved Center for Konfliktbehandling og har skrevet flere bøger om konflikter på arbejdspladsen.

Krisetid med fyringer, outsourcing og

øgede krav til produktivitet sætter den enkelte under pres, og gør os ekstra sårbare over for konflikter.

Konfliktfyldte team

Mange it-professionelle arbejder i team, og netop den arbejdsform er fyldt med potentielle konflikter. Årsagen er ofte, at vi glemmer på forhånd at lave klare aftaler for samarbejdet.

Nethe Plenge anbefaler derfor, at man får afklaret, hvad teamet har kompetence til, og hvad de enkelte medlemmers opgaver og

ansvar er, inden arbejdet begynder.

– Få på plads, hvem der har ledelsen på hvilke punkter i opgaven, hvem der giver feedback hvornår og hvordan, og hvem der kvalitetsbedømmer hvilke dele af opgaven, lyder hendes råd.

Og de ting afklares bedst gennem den eksterne ledelse – den over teamet.

– I udgangspunktet oplever man sig selv og sine kollegaer som lige, men når den specifikke opgave skal løses, bliver der gjort forskel på os, fordi vi får forskellige positioner og ansvar. At rokke ved ligestillingen >

”

Skal konflikten løses, er det helt afgørende at skelne mellem sagen – altså det, som den ene part mener, den anden har gjort eller sagt – og personen – altså det, den anden er som menneske.

Nethe Plenge, forfatter til flere bøger om konflikthåndtering

- › mellem kollegaer er meget sårbart. Det skal ikke overlades til teamet selv, slår Nethe Plenge fast.

Stiller chefen sig ikke automatisk til rådhed, bør teamet bede klart om det, mener hun.

Lær at lytte og give feedback

Et vigtigt element i ethvert teamarbejde er at kommentere hinandens arbejde. Forventningen er, at vi giver tilbagemeldinger om, hvordan vi opfatter det, en kollega gør. Vil man undgå konflikter, gælder det om at være præcis i sine formuleringer.

– Brugbar feedback giver informationer, som modtageren sandsynligvis ikke kendte i forvejen, så feedbackgiveren er ude i et følsomt ærinde, siger Nethe Plenge.

God feedback tager udgangspunkt i din iagttagelse af det, der fandt sted eller blev sagt. Det er vigtigt at forstå og tilkendegive, at der er tale om ens egen vurdering eller fortolkning af sagen.

– Det er bedst at holde sig til et jeg-sprog i stedet for et du-sprog. Med jeg-sprog taler man alene ud fra sig selv og markerer tydeligt, hvad der er ens egen tolkning og vurdering af den andens opgaveløsning, siger Nethe Plenge.

Man skal alene forholde sig til opgaven og dens løsning og ikke til den anden som person.

Hun anbefaler samtidig, at man altid fortæller, hvad man gerne vil have i stedet for at sige, hvad man ikke vil have. Er du den, der modtager feedback, skal du huske at bede om en uddybning, hvis du synes, kollegaen væver.

– Tydelig kommunikation sikrer, at I forstår hinanden, siger Nethe Plenge.

Optræning af konflikter

Ifølge Nethe Plenge kan en konflikt beskrives som en uenighed, der går ud over forholdet mellem mennesker, og som derfor kommer til at involvere ubehagelige følelser og giver en anspændt stemning. Følelser er naturligvis helt i orden, så længe de drejer sig om sagen.

– Men så snart fokus flytter sig fra selve sagen, så det, der bliver sagt eller gjort, opleves som en personlig rettet kritik, skal alarmklokkerne ringe, for en konflikt er under opsejling, siger hun.

Ifølge hende er Konflikttrappen, hvor en given uoverensstemmelse er første trin, en god måde at vise, hvordan en konflikt kan eskalere (se den detaljerede gennemgang i dette tema på side 16-17).

Sag eller relation

Som it-professionel indgår du i forskellige relationer. Det kan være med kollegaen, chefen, kunden eller brugeren. Og du vil kunne opleve at have uoverensstemmelser med dem. Men din position i konflikten ændrer sig afhængigt af, hvem du har konflikten med, og hver gang må du vurdere, om sagen eller relationen er vigtigst.

Er du eksempelvis uenig med en kunde om en æstetisk detalje, er det måske bedst at sige pyt. Relationen er vigtigere. Men er du som faglig ekspert på området uenig med din overordnede angående et essentielt element i en given opgave, skal du måske tage konflikten, idet sagen er vigtigere end relationen.

– Hvis din modpart har en formel eller en reel magt over dig, så overvej nøje de risici, der er forbundet med at åbne en konflikt, siger Nethe Plenge.

Pligt at gribe ind

Nethe Plenge tøver ikke med at kalde det en kollegial pligt at tage affære, når man bliver opmærksom på en konflikt – også selvom man ikke selv er en del af den. For stemninger på en arbejdsplads smitter.

– Vi påvirkes af spændinger. Så en konflikt vil ende med at involvere alle på arbejdspladsen, hvis man ikke tager hånd om det, så snart man bliver opmærksom på det, siger hun.

Samtidig kan det være, at det ene part faktisk ikke aner, at en kollega har set sig gal på ham.

– Kommer en kollega til dig og begynder at inddrage dig i en konflikt med en anden kollega, så lyt og vær forstående. Folk i konflikt ser ofte sort/hvidt på tingene. Så hør på det hele uden afbrydelser, men sig så: 'Ja, det kan jeg godt høre er en svær situation. Som kollega synes jeg, at vi skal få gjort noget ved det her', siger Nethe Plenge.

Du kan selvfølgelig ikke love, at du kan løse konflikten, men hold fast i at det er vigtigt, at kollegaen eller teamet tager hånd om samarbejdsproblemet. Og når der opstår knas med en kollega, skal der tales om det straks.

– Hold fast i, at uenigheden ikke handler om noget mellem os som mennesker, men alene om opgaven. Træn dig i at tænke det, hvis du vil undgå konflikter, siger Nethe Plenge. ■

Konfliktmægleren

En konfliktmægler er en neutral tredje-part, der går ind i en konflikt og med forskellige redskaber forsøger at bringe parterne sammen for at finde en løsning til fælles bedste. Målet er gennem en struktureret proces at hjælpe parterne med selv at finde frem til en tilfredsstillende løsning på problemet.

Den gode konflikt rummer innovation og nyskabelse, mener konfliktkonsulent Michael Opstrup.
Foto: Niels Krogh.

Man skal turde være uenige

Konflikter kan og skal ikke nødvendigvis undgås. Det er nemlig i uenighed, at nye idéer skabes.

Af Stine Nysten, prosabladet@prosa.dk

Vil de danske it-professionelle blive endnu bedre til at skabe de mest optimale løsninger, skal de først og fremmest have modet og lysten til at være uenige.

Det mener i hvert fald Michael Opstrup, der gennem sin virksomhed Opstrup Relation har gjort det til sit levebrød at hjælpe arbejdspladser med at udvikle rammer for det, han kalder en professionel uenighedskultur.

– Skabes de rette forudsætninger, kan man sikre, at medarbejderes mangfoldige viden og kreativitet omsættes til løsninger, uden at uenigheder og forskelle imellem dem udvikler sig til personsager og får negativ karakter, siger han.

Derfor skal der etableres en kultur, der fordrer de gode uenigheder – altså dem, der er saglige, faglige, spændende og udviklende.

– Det er konfrontationer, der leder til nye løsninger og styrker innovationskraften. Tør man ikke være uenige, vil der være mange

tanker og indfald, som man ville gå glip af, siger Michael Opstrup.

Introverte it-folk

Michael Opstrup har været ude i flere it-afdelinger, og hans generelle indtryk er, at it-folkene fagligt er meget dygtige, men de er ofte introverte.

– Mange af dem er derfor sjældent den udfarende kraft i forhold til at tage eventuelle uenigheder om opgaven med kollegaer, siger han.

I dag arbejder mange it-professionelle i multidisciplinære team, og den synenergi, der ligger i det samarbejde, tabes på gulvet, hvis ikke teamet har en metode til at tage diskussioner, der affødes af fagligt funderede meningsforskelle.

– Så længe der kun er ét sæt øjne på opgaverne, får man også kun én vinkel på tingene, siger han.

Ifølge Michael Opstrup kan en virksom-

hed med introverte medarbejdere med fordel indføre en struktureret uenighed, hvor teamet på et aftalt tidspunkt sætter sig ned og endevender den aktuelle arbejdsopgave.

– Det kan være en brainstorm, hvor teammedlemmerne kommer ud med alt, hvad de kan komme i tanke om i forhold til løsningen af opgaven, siger Michael Opstrup.

Den gode dialog

Men den gode uenighed kræver, at medarbejderne på forhånd lærer den rigtige måde at føre dialogen på. Og det sker gennem træning. I en god uenighedskultur skal man eksempelvis bruge tid på at få defineret målet.

– Hvis man har en klar mission, bliver det nemmere at vurdere, om en given uenighed er gavnlige. Bringer uenigheden ikke noget med sig, skal den straks lægges død, siger Michael Opstrup.

Man skal også indse, at uenigheden ikke handler om at finde frem til sandheden. Det handler alene om at optimere løsningen.

– Min oplevelse er, at mange it-folk gerne vil skabe den bedste løsning. Men der er altså forskel på at mene 'det er mig, der skal skabe den bedste løsning' eller have den holdning, at 'det er os, der skaber den', siger Michael Opstrup.

Starter i toppen

Ansvar for at skabe en sund konfliktkultur på arbejdspladsen ligger hos ledelsen. Det er den, der skal signalere, at uenighed i udgangspunktet anses for at være noget godt og positivt, og iværksætte de foranstaltninger, der er nødvendige for at ændre organisationen i den ønskede retning. Men medarbejderne skal også komme frem til et mindset, hvor de tør udfordre sig selv og hinanden.

– Medarbejderne skal have tillid til, at det er i orden at sætte spørgsmålstejn ved sit og andres arbejde, og at hvis de gode intentioner løber løbsk, er der et beredskab på plads, siger han.

Derfor rummer en sund konfliktkultur blandt andet en konfliktstrategi og konfliktmægling.

Modet til at turde være uenig bør også gælde i forhold til kunderne, understreger Michael Opstrup. For i hans optik har kunden ikke nødvendigvis altid ret. Kunden har derimod altid ret til en ordentlig behandling.

– Derfor skal medarbejdere være i stand til – og have lov til – at indgå i faglige uenigheder med kunderne. Kunden ved jo ikke bedre end det, han bestiller. Så hvis du – som den fagligt kompetente – ikke tør pege uenigheder ud, går kunden i sidste ende glip af at få den bedst mulige service og mest optimale løsning, lyder hans pointe. ■

Konflikttrappens **7** trin

En konflikt kan bevæge sig fra små uoverensstemmelser til den totale afvisning. Hvis konflikten eskalerer, er der ingen vej tilbage.

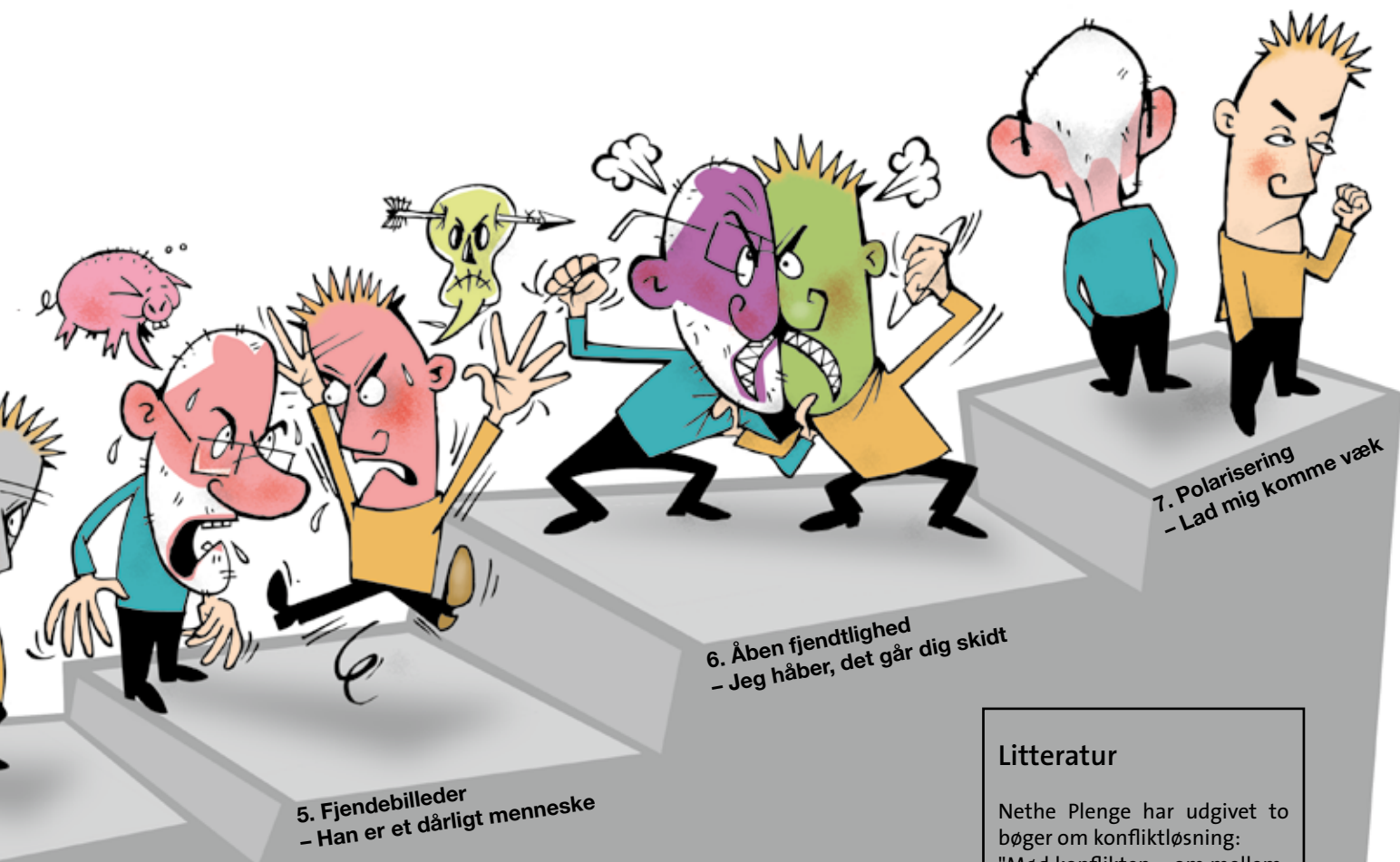
To parter – eksempelvis dig og din kollega i teamet – har en uoverensstemmelse. Men ved at tale jer til rette bliver I enige om en løsning, og konflikten undgås.

Men sker det ikke, optrappes konflikten, og parterne lander på **2. trin** – Personificering. Og fra nu af bliver det svært, for en vigtig grænse er krydset, idet uoverensstemmelsen er blevet personliggjort, og "det er kollegaens skyld". Mistillid mellem de to parter er opstået. På **trin 3** vokser problemet, for "det er jo ikke første gang, kollegaen er urimelig". Og nu overskrider parterne en anden afgørende grænse, og optrapningen er voldsom. Nu er parterne ikke længere interesserede i at tale sammen eller at finde

en løsning. På **trin 4** opgives samtalen, for "det er alligevel umuligt at tale med ham". På **5. trin** skabes fjendebilleder, for "der er altså noget galt med ham", mens der på **6. trin** er udbrudt åben fjendtlighed, og de to parter forsøger aktivt at skade hinanden. På øverste trin – **trin 7** – er der sket en så voldsom polarisering, at det alene handler om at komme væk fra hinanden.

Har en konflikt bevæget sig op ad trappen, og følelser forplumrer billedet, er målet med konfliktløsningen ikke enighed. For følelser er ikke til forhandling. Det, der skal opnås, er en gensidig forståelse.

Ideer til spilleregler for teamsamarbejde fra Videntcenter for Arbejds miljø

- > Giv hinanden en brugermanual. Tal om, hvad jeres styrker er, hvad der får det bedste frem i jer, og hvilke roller I trives med. Tal også om udviklingsmuligheder – der hvor du kan blive bedre.
- > Bliv enige om teamets ambitionsniveau. Hvis et medlem af teamet har et højt ambitionsniveau og samtidig føler sig som den eneste, der kan udføre arbejdet kompetent nok, kan det ende med, at han eller hun påtager sig mere og mere og til sidst bliver overbelastet.
- > Kend hinandens adfærd under stress og deadlinepres. Det gør det nemmere at være rummelig og give køb på principperne, når det er nødvendigt.
- > Kører kollegaen frihjul? Det er vigtigt, at alle føler sig anerkendt, og at deres opgave er meningsfuld. Føler en medarbejder sig marginaliseret, kan det ende med, at han eller hun søger over i andre aktiviteter, der giver mere mening.
- > Test jeres typer. Forskellige typetest kan være gode til at spejle sig i og kan bruges som en del af en dialog. Men pas på med at fastholde hinanden og at fortolke al adfærd ind i kategorier.

Litteratur

Nethe Plenge har udgivet to bøger om konfliktløsning: "Mød konflikten – om mellem-menneskelige konflikter på arbejdspladsen" (Hans Reitzels Forlag, 2008) "Hånd om konflikten" (Børsen Mikro, 2007) kan købes ved henvendelse på www.netheplenge.dk BARKontor har offentliggjort et konflikthåndteringsværktøj: <http://www.barkontor.dk/Default.aspx?ID=4238>

Få mægleren på banen

Stort set alle deltagere i brugerpanelet har oplevet at ryge i infight med en kollega eller en leder. Alligevel har de færreste arbejdspladser nedskrevet nogle spilleregler, som man kan læne sig op ad, hvis konflikten bryder ud.

Af Stine Nysten, prosabladet@prosa.dk

– De sværeste konflikter er de ikke-faglige, da folk så ikke går efter bolden, men benene. Udsagnet kommer fra en af deltagerne i brugerpanelet, der denne gang er blevet spurgt om deres opfattelse af konflikter på arbejdspladsen. Svarene viser, at stort set alle har haft dem inde på livet i en eller anden form.

– En kollega kritiserede mig meget, og jeg var i tvivl om, hvor personligt jeg skulle tage det, skriver en om sin oplevelse, mens en anden oplever at være blevet presset ud i en konflikt.

– Det er smaddersvært, når chefen siger til en: "Kan du ikke kigge på dit og dat", og en anden kollega synes, at det er dennes område, og føler sig trådt over tæerne.

Neutral hjælper

Mange af de konflikterfarne paneldeltagere oplyser, at det var en neutral part, der fik løst

tingene op – en såkaldt mægler.

– Lederen inddrog en ekstern konsulent, som tog nogle enkelte samtaler med parterne, forklarer en, mens en anden skriver:

– Vi fik professionel udefrakommende konfliktbistand.

En mægler hentes ind udefra, men man kan også med fordel bruge en kollega, en arbejdsmiljørepræsentant eller en leder, siger Allan Pleman, der er arbejdsmiljøkonsulent i PROSA.

– Så længe vedkommende er neutral og ikke har aktier i konflikten, siger han.

Han peger på, at blandt andet Center for Konfliktløsning tilbyder kurser i mægling og konfliktløsning. Ligesom også BARKontor har udviklet et nyttigt konfliktredskab.

Nogle af paneldeltagerne har faktisk ageret mægler i en konflikt:

– Jeg fik stoppet begge parters "angreb" på hinanden og uddybet begge siders holdnin-

ger. Det førte til en løsning, lyder erfaringen fra en af dem, mens en anden skriver:

– Søg hjælp hos tredjepart, internt eller eksternt, før konflikten eskaleres, hvis parterne ikke selv kan løse den.

Allan Pleman kunne ikke være mere enig.

– Det, der tit sker i konflikter, er, at vi tilskriver hinanden motiver. Og dem kan den anden part sjældent genkende. Det er meget destruktivt for den videre dialog, og det kan en mægler være med til at pege ud. Er tingene blevet personligt, kan langt de fleste ikke længere løse konflikten selv, siger han.

Svært at håndtere

Det altoverskyggende indtryk fra de mange svar fra brugerpanelet er da også, at det er de konflikter, der af den ene eller anden grund opfattes som personlige, der er de værste at løse.

– Konflikter, der bundler i personlige mod-

sætninger, er sværest, da de involverede sjældent vil stå ved, at dette er årsagen, men forskyder årsagerne til proceduremæssige eller faglige årsager, lyder det fra en af paneldeltagerne, mens en anden har oplevet det den anden vej rundt:

– Der kan opstå faglige konflikter omkring, hvilke teknologier der er de korrekte. Og hvis ledelsen ikke tegner en streg i sandet, når det har været diskuteret et stykke tid, medfører det efterfølgende irritation over hinandens valg og fastholden i egne "religiøse" holdninger om teknologi.

Endnu en årsag til konflikt kan være mangel på indsigt i hinandens fagområder.

– Konflikter, som bunder i, at to faggrupper eller ledelse og ansatte ikke respekterer hinanden, er svære, for der er ofte ikke noget egentligt argument for, at der ikke er gensidig respekt, og så er den svær at opnå, noterer en paneldeltager, mens en anden har følgende betragtning:

– Som udvikler kan det til tider være ret så omfattende at gøre rede for, når ønsker til funktioner eller design så at sige 'vælter læsset' og hvorfor. Når det sker, er der ikke altid forståelse for, at en sådan redegørelse tager tid – og så har vi balladen, indtil jeg

får lavet en mock up, som kan visualisere konsekvenserne.

Spilleregler efterlyses

Det skorter altså ikke på arbejdsituationer, der kan være årsag til konflikt. Alligevel oplever de fleste paneldeltagere, at deres arbejdsplads ikke har retningslinjer for, hvordan man kan håndtere – eller endda foregribe – en konflikt.

Mange efterlyser faktisk noget at læne sig op ad.

– Retningslinjer kan hjælpe til, så konflikten ikke eskalerer, f.eks. så folk ikke skyder hinanden motiver i skoene pga. dårlig kommunikation, siger en, mens en anden bemærker:

– Det kunne være rart med nogle spilleregler, også fordi den, der måske ikke er så velfunderet i sin argumentation, tit bliver trynet, også selvom vedkommende måske har den rigtige idé

Retningslinjerne skal dog ikke være for stramme.

– Det vil være fint med nogle tommelfingerregler, så konflikten ikke bevæger sig for langt ud, men ellers bør voksne professionelle mennesker kunne håndtere en vis

portion uenighed, understreger en, mens en anden noterer:

– Det starter med mig selv, og det samme gælder også alle andre. Hvis vi alle gør en indsats, vil det minimere konflikterne til professionelle diskussioner.

Som en beskriver det:

– Ved en firmafest tog jeg en snak med hende, jeg var i konflikt med, hvor jeg især fremhævede det positive i vores samarbejde og hendes måde at kritisere på. Siden da svingede vi fint sammen. ■

Prosabladets brugerpanel

Brugerpanelet er Prosabladets forum for holdninger og erfaringsdeling om it-aktuelle emner. Brugerpanelets hovedformål er at afdække holdninger og tilføre indsigt. Brugerpanelet må ikke forveksles med meningsmålinger og postulerer ikke repræsentativitet.

Meld dig til brugerpanelet og få dine meninger hørt på prosa.dk/brugerpanel.

Spræng dine studierammer med PROSA

Det er studiestart, og uanset om alt er nyt, eller du er tilbage efter sommerferien, støtter PROSA/STUD dig som it-studerende.

Sommeren går på hæld, og september byder på rusture, intro-forløb eller gensyn med studievennerne. Har du lyst til at udvikle dig selv og dine kompetencer, hvad så med at gøre det sammen med andre i et fagligt stærkt netværk i en moderne fagforening?

Med et frit medlemskab af PROSA under hele din studietid er du sikret en klog platform, som du kan bruge til at udvikle dine faglige kompetencer, og i PROSA/STUD-fællesskabet med andre studerende kan du stille krav til dine studievilkår og benytte dig af en lang række tilbud.

Bare i løbet af efteråret er der udsigt til en lang række fri arrangementer, som kan skærpe din faglige profil og gøre dig klogere på mange af de ting, som befinder sig i kanten af din it-faglighed, men som alligevel er vigtige.

Børst studiestøvet af

Støver du eksempelvis til i kedelig undervisning og gammeldags lærebøger, så tag på STUDtræf 2012 i oktober og få en på din faglige oplevelse sammen med andre it-studerende i en weekend med spændende oplæg om eksempelvis internetsikkerhed. Bliv klogere på udnyttelsen af sociale netværk og engager dig i samfundsvigtige problemstillinger som f.eks. kampen for et frit internet, overvågning, ACTA og op-havsret på nettet. Du kan læse mere om arrangementet bagerst i dette nummer af Prosabladet.

Et frit studiemedlemskab af PROSA rummer ikke bare mange relevante faglige arrangementer, bograbatter og tilbud om høje indlånsrenter i banken. Det er først og fremmest et fagligt fællesskab med andre it-studerende. Et netværk, som kan hjælpe dig med at forbedre dine studievilkår og gøre dig til et klogere menneske.

Og det er ydermere en mulighed for at give dig direkte indflydelse på PROSAs indsatsområder og politik.

Vælger du et frit medlemskab af PROSA, står PROSA/STUD klar til at byde dig velkom-

men og sikre dig indflydelse. Den får du på træffet i oktober og senere, når PROSA-medlemmer vælger formand og andre medlemsposter på den såkaldte delegeretforsamling i november. Bliver du medlem, har du mulighed for at plante solide fingeraftryk på eksem-

pelvis Prosabladet og de it-studerendes helt eget magasin, Bufferlow.

Du kan melde dig ind og få gratis medlemskab for studerende via Prosa.dk

PROSA/STUD ønsker dig velkommen tilbage, god studiestart og på gensyn! ■

Stem på Niels Bertelsen som PROSA-formand

PROSAs tre forbundssekretærer opfordrer til at stemme på Niels Bertelsen som formand for PROSA. Han er den bedst egnede kandidat til at føre PROSA videre, mener forbundssekretærene.

PROSAs hovedkasserer, Thomas Kølle, har i sidste nummer af Prosabladet (7/8 juli/ august) annonceret, at han ønsker at stille op som formand for PROSA.

Dette har selvfølgelig skabt en del debat imellem medlemmerne, og som forbundssekretærer i PROSA har vi selvfølgelig også vendt det med hinanden.

Kender ikke til rugbrødsarbejdet

Vi kender Thomas Kølle som en flittig, engageret og meget troværdig hovedkasserer. Faktisk en hovedkasserer, vi kan være stolte af. Derfor har vi også snakket med Thomas Kølle om hans kandidatur, og desværre kan vi se en række problemer ved hans opstilling.

Han har nemlig ingen medieerfaring og

besidder heller ikke det store kendskab til det daglige rugbrødsarbejde i PROSA.

Vi kan heller ikke se, hvad forskellen på de to kandidaters politik er. Ud over at Thomas ønsker mere synlighed for PROSA, hvilket alle, inklusive den nuværende formand, er enige i.

At Thomas ikke har nogen medieerfaring/ medietræning og ifølge ham selv er ret generet, gør argumentet med øget synlighed lidt specielt.

Derudover er det vores erfaring, at et kendskab til det daglige arbejde i PROSAs sekretariater er en kæmpe fordel.

Styrk medietræningen

Vi synes, det er ret træls, at vi kan miste en rigtig god hovedkasserer eller vores nuvæ-

rende formand, der har fået PROSA igennem to rigtig svære år.

Derfor vil vi endnu en gang anbefale Thomas Kølle at prøve kræfter med en mindre fremtrædende post i PROSA, for eksempel som forbundssekretær, for at han derigennem kan få PROSAs daglige rugbrødsarbejde under huden og styrke sin medietræning.

Venlig hilsen

Erik Swiatek, ers@prosa.dk,
Carsten Larsen, cla@prosa.dk,
Mikkel Nonboe, mno@prosa.dk
– forbundssekretærer i PROSA.

ANNONCE

F A X E K O M M U N E

IT-analytiker

IT-nervesystemet i Faxe Kommune trænger til en radikal operation. Er du vores nye IT-neurokirurg?

Vi søger en IT-kirurg, som brænder for at professionalisere og effektivisere it-driften. Der er behov for en dygtig medarbejder, der sammen med resten af holdet kan gå forrest i arbejdet med at sikre en stabil drift, der lever op til brugernes forventning, og som samtidig kan udvikle kommunens IT og digitalisering. Stillingen er på fuld tid, og med tiltrædelse 1. november 2012.

Kontakt eventuelt leder af IT-drift Anni Schmidt, på telefon 56 20 48 16 eller på mail: anns@faxekommune.dk for yderligere oplysninger.

Ansøgningsfrist: Mandag den 17. september 2012 klokken 12.00. Mærk ansøgningen nr.: 72.

Ansøgning vedlagt CV sendes til:

Center for IT og Digitalisering

Industrivej 2

4683 Rønnede

Eller på e-mail: stskb@faxekommune.dk

Læs hele stillingsopslaget på www.faxekommune.dk/job

Seks års kamp for offentlig open source

I seks år har en gruppe ildsjæle arbejdet på at få open source-software anerkendt i det offentlige, og de er kommet langt.

Af Nina Ferdinand, nif@prosa.dk
Foto: Lars Bertelsen

Efter seks år er det lykkedes at få open source anerkendt i det offentlige. Men det er ikke nogen nem proces. Communities halter, og der er mangel på kommercielle leverandører, fortæller Morten Kristoffer Hansen, der som projektleder på Videncenter for åbne standarder og open source under Digitaliseringsstyrelsen har været med til at arbejde for, at det offentlige i dag ikke længere rynker på næsen af open source. I fem år har han

været med i arbejdet for at udbrede kendskabet til open source og delingstanken i det offentlige, og de er kommet langt.

– I 2003 var der stort set ingen open source i det offentlige, men der var afhængighed af sælgere, høje omkostninger og låste programmer. Det virkede, som om open source var en del af løsningen, men først i 2006 kom der rigtigt gang i processen, siger Morten Kristoffer Hansen.

Seks år senere har en række offentlige open source-projekter, blandt andre NemHandel, OIOSAML, OIOREST, Ekalender og VisKort, set dagens lys.

– Open source er nu anerkendt bredt i den offentlige sektor. Det har ikke været vores mål, at man skal vælge open source for enhver pris, men derimod at man skal foretage oplyste valg af software. Hvis der sidder 100 sagsbehandlere i Østre Bøvelse

En appelsin er som software, det er først når du åbner den, at du kan dele den med andre.

Morten K. Hansen

Kommune og ikke kan passe deres arbejde på grund af et nyt open source-program, nytter det jo ikke noget.

Han er dog klar over, at der er et stykke vej endnu til fuld udnyttelse af potentialet.

– Som det er nu, bruger lidt over 60 procent af de offentlige myndigheder open source-programmer i et eller andet omfang. Det tal burde være højere. I undersøgelser siger færre, at de mangler kendskab til open source, men flere, at der mangler integration med eksisterende programmer.

Frygten for open source i det offentlige byggede tidligere mest på tvivl og rygter om licenser, men dem har blandt andet en juridisk vejledning fra 2008 hjulpet til at mane nogenlunde i jorden, fortæller han. Det handler dog også om kulturen i det offentlige, hvor folk arbejder på en helt anden måde end i open source communities.

Tomme communities

Som eksempel på udfordringerne nævner Morten Kristoffer Hansen VisKort-komponenten til hjemmesider, der blev udviklet som open source-projekt af Atkins for It- og Telestyrelsen og i dag har 60 medlemmer i brugernetværket på digitaliser.dk. De fysiske møder nyder stor tilslutning, men onlineforummet er rungende tomt.

– Vi ved jo, at folk bruger produktet. Der er omkring 30 installationer, hvor folk bruger det dagligt, men alligevel er der næsten ingen aktivitet på vores brugerforum. På de fysiske møder er der meget vidensudveksling, og folk ved, de er sammen om noget. Det er det liv, vi gerne vil fortsætte på nettet, men det tager tid at få gang i.

I stedet ringer folk direkte til leverandøren for at få løst deres problem.

– Det handler om at ændre brugernes adfærd og kulturen, så de vil bruge tid på at dele deres viden. De skal have en ekstra fordel af at gå i communityet, og det har de ikke, så længe der ikke er opsamlet noget viden. Det er ikke en del af deres arbejde at hjælpe hinanden på tværs, og måske er der

også en kultur, hvor folk ikke har lyst til at indrømme, at de har et problem, fordi det kan opfattes som en svaghed, mener Morten Kristoffer Hansen.

VisKort er udviklet af rådgivningsvirksomheden Atkins med dokumentation opdateret af Geodata Danmark. Et samarbejde, der er gået godt ifølge Morten Kristoffer Hansen, selvom ingen af de to firmaer tidligere havde arbejdet med open source.

Oprindeligt havde VisKort en meget liberal BSD-lignende licens, hvor der ikke var noget krav til at offentliggøre det, man udviklede, hvilket medførte flere forskellige versioner. Efterhånden er der dog kommet en holdningsændring hos leverandørerne, hjulpet på vej af, at licensen blev ændret til Mozilla Public License, hvor man forpligter sig til at vedligeholde kernen i fællesskab og ellers selv bestemmer, hvad man deler.

– Det handler om modenheden blandt deltagerne. De lærer efterhånden, at det er til deres egen fordel at dele, så fællesskabet gør arbejdet for dem. Et modent community kan typisk have en mere liberal licens, siger Morten Kristoffer Hansen.

Spare millioner

Også fremadrettet er der et stort potentiale i at dele egenudviklet open source software i det offentlige. En rapport af Zangenberg & Company fra 2011 viser, at det offentlige kan spare knap 100 millioner kroner årligt på at udvikle og genbruge open source-software og endnu godt 100 millioner årligt, hvis udviklingen bliver mere agil, det vil sige bygget med udgangspunkt i delelementer af systemet.

Især CMS er et oplagt sted at starte, mener Morten Kristoffer Hansen.

– CMS er et af de områder, hvor der er allermest konkurrence. Hvis du har som krav, at du gerne vil dele med nabokommunen, er open source en oplagt løsning. Her har især Drupal for tiden vind i sejlene.

For eksempel er flere kommuner det sidste års tid begyndt at samarbejde om hjemme-

sider. Fem kommuner startede i marts et hjemmesidedefællesskab baseret på Drupal, hvor kommunerne frit kan anvende de andre kommuners tekniske løsninger. Også Ikast-Brande og Egedal kommuner har sparet penge med et samarbejde om Umbraco.

Mangler kommercielle aktører

En stor hæmsko, for at det offentlige kan komme i gang med at spare de mange millioner ved at bruge mere open source, er manglen på kommercielle open source-leverandører, mener Morten Kristoffer Hansen. Softwarebørsen var tænkt som en offentlig, dansk pendant til Sourceforge – et sted, hvor private leverandører ved, at her deles offentlige open source-projekter, som de kan byde ind på at videreudvikle. Et forsøg på at skubbe det kommercielle open source-marked i gang.

– Softwarebørsen er desværre ikke blevet den kommercielle markedsplads, vi havde håbet. Jeg synes, det er ærgerligt, at det mest har været mindre seriøse firmaer, der kom med tilbud, og jeg undrer mig til stadighed over hvorfor. Måske fordi markedet i Danmark er så lille, at de seriøse leverandører havde for travlt?

Nu hedder platformen digitaliser.dk, og Morten Kristoffer Hansen håber stadig på, at der kan komme gang i synergien mellem private leverandører og offentlige open source-projekter.

Regeringens beslutning om at nedlægge It- og Telestyrelsen og flytte de fleste it-relaterede områder til Finansministeriet har fået meget kritik. Men i forhold til modenhedsgraden af open source i det offentlige giver det god mening, synes Morten Kristoffer Hansen.

– I starten har vi haft en mere afsøgende, innovativ rolle, og nu er det ved at være tid til at realisere gevinsterne. Derfor er det godt at være i Finansministeriet, fordi det har som opgave at bringe de offentlige udgifter ned. Jeg håber, der kan komme nogle kommercielle synergier ud af det. ■

Sådan kender mange medlemmer Mogens Sørensen: Som PROSAs medlemskontakt for enden af telefonrøret.

Han har hjulpet 13.000 PROSA-medlemmer

Mogens Sørensen er et socialt samlingspunkt og lever for PROSA, jura, Italien og mad. Den 67-årige faglige sekretær har arbejdet for PROSA i mere end 27 år. Kollegaen og vennen Henrik Kroos tegner et portræt.

Af Henrik Kroos, PROSA/ØST-
bestyrelsesmedlem, Øst-valgt
hovedbestyrelsesmedlem

En pæn, velklædt og ordentlig mand, med stor faglig viden om arbejds- og foreningsretten, herunder især funktionærlov.

Sådan var mit indtryk efter første møde med Mogens Sørensen, daværende faglig sekretær i PROSA/ØST. Det fandt sted for

så længe siden, at jeg faktisk ikke husker alle detaljerne.

Et andet træk var, at Mogens til tider var endda meget temperamentsfuld, specielt hvis han blev sagt imod på områder, hvor han var 100 procent sikker. Et næsten sydlandsk

temperament, som dog er kølnet meget med årene, heldigvis ;-).

Støttede medlemmer

I de små 25 år, jeg har kendt Mogens, har vores forhold udviklet sig fra perifert be-

Mogens Sørensen tager ordet i en tid, hvor moden foreskrev moustache og pagehår.

kendskab, over naboskab og kollegastatus, til egentligt venskab. Derfor kan dette portræt være noget farvet.

For dem, der ikke måtte kende Mogens Sørensen, kan jeg fortælle, at han har været en af PROSAs længst siddende fagligt valgte med mere end 27 år på posten.

Mogens' område har altid været PROSA/ØST (privat ansatte øst for Storebælt), hvor især den individuelle medlemservice har været hans fagområde, samt opholds- og arbejdstilladelser for udenlandsk arbejdskraft. Mogens har gennem de mange år været en superloyal medarbejder. Uanset hvad han er blevet udsat for af ledelsen og det politiske liv, har det aldrig påvirket hans fokus på at hjælpe og støtte medlemmerne.

Damefrisørens søn

Der er mange historier og myter om Mogens, en del af disse har han jo fortalt på delegeretforsamlingerne. Men jeg vil også byde ind med en hurtig: Mogens var til frisør, en dygtig, meget snakkesalig dame af kinesisk oprindelse, mens klipningen er i fuld gang, fortæller damefrisøren at hendes søn, er blevet nægtet arbejdstilladelse i Danmark, hun bliver tydelig mere og mere ophidset over denne store uretfærdighed, og gør kort rede for hvad hun ville gøre ved de ansvarlige hvis hun fik dem ned i stolen. Dette er en af de få gange Mogens har været helt tavs, for det var faktisk ham der havde afslået sønnens tilladelse, da løn- og arbejdsforhold var helt utilstrækkelige. Mig bekendt bruger Mogens idag en anden frisør.

Det er næsten umuligt at opgøre, hvad han personligt har hentet hjem af penge, men vi taler om mange mange millioner kroner.

Dag efter dag, uge efter uge, år efter år har rigtig mange medlemmer mødt Mogens såvel via telefon, fax, e-mail og personligt, når der opstod et behov for at få faglig ju-

Et velkendt syn. Mogens i diskussion med PROSAs politikere

ridisk hjælp. Jeg har sammen med Mogens anslået, at han har haft kontakt med 500-600 medlemmer om året, hvilket betyder, at han på 27 år har hjulpet over 13.000 medlemmer – en rekord, der næppe vil blive overgået.

Mogens besluttede for omkring to år siden, at nu var alder og skelsår nået med en alder på 65 år, og Hovedbestyrelsen lavede så en aftrappingsordning, som slutter her den 31.

august 2012, hvor Mogens aftræder endeligt fra PROSA. Dette vil være et stort tab for PROSA, blandt andet da Mogens om nogen er manden, der holder fast i traditionerne og særligt fastholder, at den primære opgave for en fagforening er medlemmernes løn- og arbejdsforhold.

Højdepunkterne

For nylig talte jeg med Mogens over et glas rosévin i Ørstedsparken eller "Mogens' have", som den kaldes blandt venner. Jeg spurgte selvfølgelig ind til højdepunkterne: "Hvilke sager eller aktiviteter vil du især gerne huskes for?" Et lidt ondt spørgsmål til en mand med så mange sager på samvittigheden. Og ja, der har både være vundne og tabte sager. Heldigvis flest vundne.

Efter lidt nølen, og min masen på, nævnte Mogens et par stykker:

"Bolle-sagen", som vi desværre tabte, handlede dybest set om, at det er okay at fyre en ansat for at have en affære med chefens kone, mens chefen har affærer med andre kvinder. En sag, som dengang bragte PROSA i Ekstrabladet og andre aviser.

Et andet højdepunkt var PROSAs sammenlægningsplaner med Teknisk Landsforbund (TL). Mogens deltog meget aktivt i forberede-

delsarbejdet og støttede sammenlægningen kraftigt. Resultatet var, at PROSA i 1994 på en ekstraordinær delegeretforsamling med efterfølgende urafstemning rent faktisk vedtog at sammenlægge PROSA og TL. At det så ikke skete efterfølgende, skyldtes, at især HK larmede så meget i LO, at TL (som var nyoptaget LO-medlem) sprang i målet. Året efter indledte vi så i stedet forhand-

- › linger med FTF om optagelse, hvor vi jo nu er medlem.

En anden markant sag var den såkaldte MEKA-sag i slutningen af 1990'erne, hvor især Mogens (og denne artikels forfatter) måtte agere Sherlock Holmes (med særlig tilladelse fra Byretten) i en sag, hvor et medlem var anklaget for at overføre penge til tredjepart (altså ikke til sig selv) via sin arbejdscomputer. En på overfladen simpel sag, der dog viste sig at indeholde mange komplekse lag. Et af disse var, at userid/password var kendt af samtlige ansatte efter krav fra ledelsen, hvor en af direktørerne var i notorisk pengemangel og kendt som gambler på det lokale kasino. Et andet var, at en del af overførslerne var sket, mens medlemmet var på ferie.

Det mest slående var, at rettens og politiets viden, kendskab og ikke mindst forståelse for it var yderst begrænset eller reelt ikke-eksisterende. Sagen endte med en frifindelse i landsretten efter knap to år. Det var ikke mindst Mogens' fortjeneste, at medlemmet ikke endte med en længere fængelsstraf. For politiet mente, at den, der har en pc, også er ansvarlig for, hvad den bruges til, også selvom andre brugte den.

Mad og Mogens

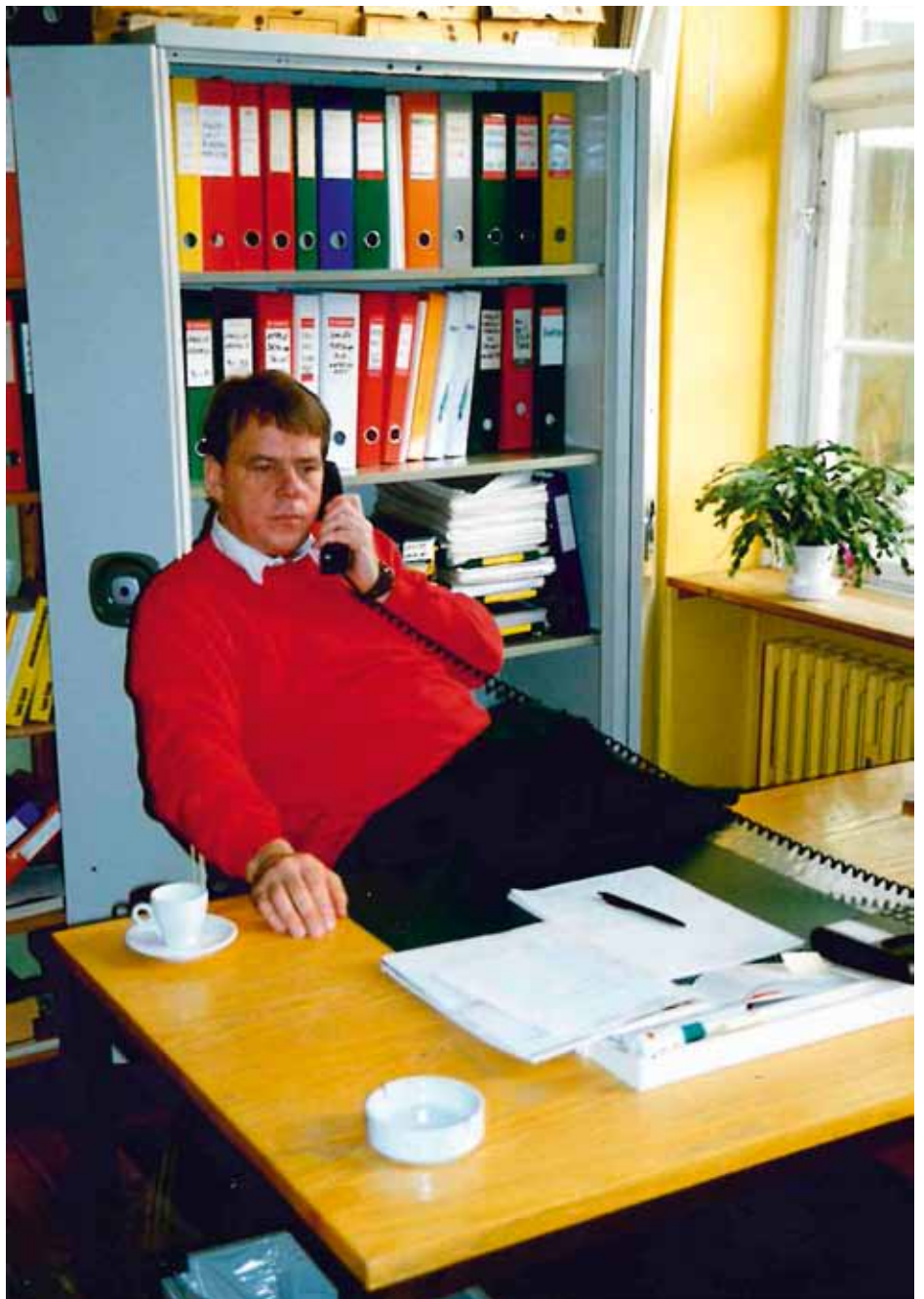
En af Mogens' passioner er madlavning, en anden er Italien. Faktisk startede Mogens' interesse for italiensk mad allerede, da Mogens var 14 år, i fødebyen Esbjerg. Han fik interesse og smag for pasta, som slet ikke var almindeligt at spise i Danmark på den tid – for mere end 50 år siden.

Mogens har om nogen været det sociale samlingspunkt i PROSA/ØST. En meget vigtig del af et aftenmøde, hvor vi aktivister kommer direkte fra arbejde, er at få et godt måltid mad. Skodmad a la pizza og McDonald's har altid været fy-fy i ØST, her skal maden laves fra bunden, med gode friske råvarer og gerne lidt specielt kød. Noget, Mogens trofast har sikret i alle disse år. Vi har en plan i ØST om at få Mogens til at fortsætte med det.

Seniorlivet

I den senere tid har Mogens også været en væsentlig drivkraft i ØST's senior-arbejde. Mogens har samlet en række aktive medlemmer, såvel pensionerede, efterlønnere som folk i arbejde, der er i den høje ende af aldersskalaen, på tværs af lokalafdelingerne. Seniorudvalget er nok et af vores mest aktive udvalg, med udarbejdelse af seniorpolitikker, aktiviteter og møder. Et arbejde, jeg håber Mogens vil fortsætte med, nu hvor han får bedre tid.

Hvad skal Mogens så lave nu? Selv er han

Pennen klar, kaffekoppen inden for rækkevidde og røret for øret. En tilbagelænet men koncentreret Mogens Sørensen er klar til dagens arbejde tilbage i december 1991.

yderst diskret, sidst i juli fik han kørekort. Ja, tro det eller lad være, Mogens har faktisk aldrig haft kørekort før, selv om han oprindeligt (før alt det der edb-noget) er uddannet autoelektriker. Tillykke med, at det lykkedes, det er ikke helt nemt at tage kørekort i en alder af 67, hvor fod-hånd-øje-koordination ikke er helt på samme niveau som hos en 18-årig.

PROSA har været Mogens' liv, og Mogens har om nogen været PROSAs menneskelige repræsentant over for medlemmerne. Jeg ved, at det er Mogens' hensigt at bevare kontakten til PROSA, da det er meget svært at slippe så mange års arbejdsliv. Heldigvis er vi mange i PROSA, der også ønsker at bevare kontakten

til Mogens. Så mon ikke vi kommer til at se mere til Mogens Sørensen. Det håber jeg.

Tak for indsatsen, Mogens. ■

Kom til afskedsreception

Mogens Sørensen holder afskedsreception i København den 7. september fra kl. 14. Det er din chance for at sige tak og farvel til en rigtig PROSA-kæmpe, så kom og deltag, hvis du kan. Flere detaljer om tid og sted kan findes bagerst i bladet på side 38.

Ekstra
fordele til
medlemmer
af PROSA

Vil du læse et semester i udlandet? Have råd til studieboer? Flytte hjemmefra eller bare flytte?

**Vælg en bank som ved,
hvordan det er at være studerende**

Du kan få hjælp til at lægge et holdbart budget. Gode råd om, hvordan du finansierer et studieophold i udlandet eller om, hvordan du bedst får økonomien til at hænge sammen gennem hele studietiden. Din bank skal selvfølgelig tage dig alvorligt. Også når du er på SU. Hos Lån & Spar får du en personlig rådgiver, som forstår, hvad det vil sige at være studerende.

Ud over en seriøs rådgivning så kan du, som medlem af PROSA få en Studiekonto med en høj rente (2,25 %) på de første 30.000 kr. og 0,25 % på resten og en lav rente (6,75 %) på kassekredit. Det betyder at du får noget ud af at have penge i banken. Samtidig med at kassekredit er billigere i drift end mange andre steder. Og så er det nemt at få en Studiekonto - vi klarer nemlig det praktiske.

Få en bedre studiekonto!

Ring på 3378 1974 eller gå på
studiekonto.dk

PROSA

Til din studiekonto kan du vælge en kassekredit på op til 50.000 kr. Debitorrenten er 6,92 %, det svarer til ÅOP på 6,92 %.(ÅOP er beregnet på samlet kreditbeløb 50.000 kr., 100% udnyttelse og løbetid på 5 år). Studiekonto får du på baggrund af en almindelig kreditvurdering. Du skal være medlem af PROSA. Alle rentesatser er variable og gældende pr. 13. februar 2012. Din løn og SU skal gå ind på kontoen.

lån & spar

din personlige bank

”

– Hvis der er projekter, der lider nød, så kommer enterprisearkitekten og hjælper.

John Gøtze, enterprisearkitekt

Arkitekten skaber overblik og sammenhæng

Enterprisearkitekten skaber forbindelsen mellem forretning, udvikling og it.

Af Dan Mygind, prosabladet@prosa.dk
Foto: Lars Bertelsen

– Du skal ud og snakke med en masse folk for at forankre nye initiativer og kunne forklare det i letfattelig form til forskellige interessenter, så tingene er afklarede, og der er nikket ja til initiativet hele vejen rundt.

Sådan lyder beskrivelsen af en facet af enterprisearkitektens arbejde fra John Gøtze, der gennem mange år har fungeret som enterprisearkitekt og desuden underviser i enterprisearkitektur.

Bred it-erfaring

Det stiller selvfølgelig krav til gode kommunikationsevner at kunne forklare, hvilken betydning et nyt initiativ får for forskellige personer. Samtidig bør en enterprisearkitekt have en bred it-erfaring, da arbejdet kræver indsigt i mange it-discipliner, -metoder og -teknologier.

Nye initiativer kan være tilpasning af it-arkitekturen, så den passer til virksomhedens overordnede strategi. Eksempelvis vil en ændring til en mere serviceorienteret arkitektur kunne understøtte et strategisk ønske om tættere samarbejde med underleverandører og samarbejdspartnere.

– Det handler om at lave road maps og

se, hvor udviklingen skal gå hen, forklarer John Gøtze.

Specialistviden eller holisme

Det er ikke lige virksomhedens overordnede strategi, du tænker på, hvis du har problemer med at integrere din nyudviklede app med virksomhedens økonomisystem eller har problemer med at konvertere data fra en Oracle-database til Microsoft SQL Server, eller CRM-systemet har søvndyssende lange svartider.

Så er du fokuseret på nogle meget konkrete tekniske problemstillinger, og de overordnede forretningsprocesser, som it-systemerne skal understøtte, har det med at fortabe sig lidt i din bevidsthedshorisont.

Du er selvfølgelig klar over, at e-mail-systemet, samarbejdssoftwaren, CRM-systemet, økonomisystemet og andre it-systemer på mange måder er centralnervesystemet for virksomheden. Uden dem vil virksomheden ikke fungere. Men it-udvikling, -implementering og -drift forudsætter ofte specialistviden og kræver fokusering på tekniske detaljer, så det overordnede samspil mellem it-infrastruktur, forretningsystemer, for-

retningsprocesser og virksomhedens mål kan blive glemt.

Her kommer en enterprisearkitekt som John Gøtze ind i billedet. Han forstår at sætte tingene i perspektiv og se de overordnede sammenhænge. Enterprisearkitekten tager et overordnet syn på en virksomhed ved at se på formålet med virksomhedens aktiviteter som kundeservice, salg, produktion og lignende. Hver enkelt aktivitet består af en række forretningsprocesser, som enterprisearkitekten beskriver for at forstå forretningen. Fokus er på det forretningsmæssige, og det er først, når enterprisearkitekten begynder at se på

En proces, ikke et projekt

– Jeg plejer at jøke med, at hvis mine studerende siger EA-projekt ved en eksamen, så dumper de. Det er en praksis, en proces, der implementeres og vedligeholdes. Den forsvinder ikke, ligesom management, HR og kvalitetssikring ikke forsvinder, siger John Gøtze.

Giv os et tip

Hvad gemmer der sig bag titler som enterprisearchitekt, UX-designer, Software Quality Assurance Analyst eller Management Information Systems Director? Denne artikel er den første i en serie, hvor Prosbladet sætter fokus på it-fagets mere usædvanlige job og markante personer. Har du et forslag til oplagte kandidater, så send gerne en e-mail til prosbladet@prosa.dk.

› informationsstrømme og dataflow mellem de forskellige processer, at det begynder at smage lidt af teknologi.

– Der får man en fornemmelse af, hvad it-systemerne skal understøtte, og hvilke data der skal flyde mellem systemerne. Så er vi nede og tale it-systemer, siger John Gøtze.

Virkelighedsfjerne arkitekter?

Arkitekter bliver nogle gange beskyldt for at være lidt for langt væk fra de egentlige projekter og systemer og beskyldes for at forskanse sig i flotte arkitektoniske elfenbenstårne, men det afviser John Gøtze, der dog anbefaler, at enterprisearkitekten fokuserer på det vigtigste for virksomheden og ikke fortaber sig i at beskrive for meget i arkitekturmodellen.

Ideen med enterprisearkitektur er nemlig at dokumentere, hvordan virksomheden ser ud nu, og at beskrive, hvordan virksomheden skal udvikle sig fremover. Det kan ende med en enterprisearkitektur, der er dokumentationstung og bureaukratisk. Sådan behøves

En titel og en proces

John Gøtze, betegner enterprisearkitektur som både en disciplin og en profession.

– Mange tager EA ind som en praksis, en metode. Her er det it-chefen, programlederen eller CTO'en, der praktiserer det. Man behøver ikke en dedikeret person med titlen enterprisearkitekt for at bruge enterprisearkitektur, forklarer John Gøtze. Han er chefredaktør for Journal of Enterprise Architecture som udgives af den internationale forening for enterprisearkitekter, Association of Enterprise Architects

Foreningen har over 22.000 medlemmer. Ønsker man en titel som enterprisearkitekt, findes der flere forskellige certificeringsprogrammer. Internationalt er TOGAF fra industrikonsernet Open Group det største. John Gøtze kører Carnegie Mellon Universitetets Certified Enterprise Architect program (enterprisearchitecture.dk).

EA er også et universitetsfag. It-universiteterne i øst og vest udbyder EA-kurser. John Gøtze oprettede Danmarks første EA-kursus i 2005 på IT-Universitetet i København, og leder i dag deres Master i It-ledelse, hvor man kan specialisere sig i EA.

– Jeg plejer at joke med, at hvis mine studerende siger EA-projekt til en eksamen, så dumper de. Det er en praksis, en proces, der implementeres og vedligeholdes. Den forsvinder ikke, ligesom management, HR og kvalitetssikring ikke forsvinder, siger John Gøtze.

EA og de små virksomheder

Når amerikanere taler om Enterprise mener de som regel big business, de helt store virksomheder. Men ifølge John Gøtze, er EA ikke forbeholdt mastodont-virksomhederne. Alle størrelser virksomheder har brug for at skabe sammenhæng mellem teknologianvendelsen og virksomhedens strategi.

– Grønlands Selvstyre har en ny fælles offentlig it-strategi, hvor der står at EA er noget man skal igang med. Der er tale om nogle små enheder og styrelser med få ansatte, siger John Gøtze, der er involveret i Grønlands EA-proces.

Det er dog især de helt store virksomheder hvor EA anvendes.

John Gøtze nævner som eksempel industrigiganten GDF Suez's EA-aktiviteter.

– Jeg certificerer arkitekter i belgiske Electrabel, som blev købt af det kæmpestore energiselskab GDF Suez. De er over 218.000 ansatte og har 60 CIO'er. De har besluttet at anvende EA til at få overblik og finde ud af hvilke platforme og systemer som skal sammenlægges, og hvilke processer der skal fusioneres, forklarer John Gøtze.

det ikke at være, hvis man fokuserer på det væsentlige og essentielle, understreger John Gøtze.

Modelbygning og brandslukning

Arkitekterne har som regel en tung projektledererfaring og kan ofte hjælpe med i projekter, der på den ene eller anden måde er nødlidende.

– Der er ikke en ret forudsigelig arbejds-

dag, da mange enterprisearkitekter arbejder med brandslukning. Hvis der er projekter, der lider nød, så kommer enterprisearkitekten og hjælper, siger John Gøtze.

Brandslukningen består ofte i at finde ud af, hvorfor projekterne er kommet i krise. Ofte er det, fordi projekterne ikke er tænkt ind i den sammenhæng, som de skal fungere i. Noget, som en enterprisearkitektur burde afhjælpe – hvis enterprisearkitekterne da

ellers har tid til at opbygge den.

– Det er sundt nok for arkitekterne at få fingrene ned i mulden en gang imellem, men det kan også tage overhånd, så de ikke får tid til det egentlige arbejde. Beskrivelser og modeller skal vedligeholdes, og de sander til, hvis de daglige udfordringer tager overhånd, men sådan er virkeligheden desværre ofte, siger John Gøtze. ■

MEDLEMMER UDVIKLER MEDLEMMER

Deltag i PROSA Mentor

Bliv mentee

For dig, der har lyst til at få en mentor, som stiller gode spørgsmål og hjælper dig videre.

Som mentee får du:

Fokus på dig og din professionelle udvikling
En neutral sparringspartner, du kan drøfte karriere, personlig og faglig udvikling med
Dine ideer og holdninger udfordret

Bliv mentor

For dig, der har lyst til at hjælpe en ny it-professionel og samtidigt få frisk inspiration.

Som mentor får du:

Udviklet dig selv gennem udvikling af andre
Nye indsigter i, hvad du selv ved
Dine evner til at lytte, udfordre og inspirere trænet

Vælg mellem

DimittendMentor – for nyuddannede eller studerende på sidste år

KarriereMentor – for erhvervsaktive i begyndelsen af deres karriere

Tilmeld dig NU

Ordningerne er for medlemmer øst for Storebælt. Er du interesseret, så læs mere på www.prosa.dk/mentor eller kontakt Lotte Colberg på tlf. 61 69 02 38 eller mentor@prosa.dk. Tilmeldingsfristen er 1. oktober.

”

– Det er en svær branche. Man skal have et virkeligt godt produkt, hvis det er noget, man vil tjene godt på. Men for mig handler det ikke så meget om at tjene penge.

Niela Vang, deltager på Game Development Camp.

På gamecamp i sommerferien

Hvad får 72 gymnasieelever til at tage på spiludviklingslejr i feriens varmeste uge?

Af Tania Andersen, prosabladet@prosa.dk

På Game Development Camp mødes 72 unge for at udvikle spil i sommerferien.

Syddansk Universitet i Odense ser ensomt og forladt ud på denne stegende hede dag i juli. Men skinnet bedrager. I en fjern fløj af universitetet summer det af liv, når dørene går op. Her er 72 gymnasieelever i gang med at kode på livet løs. Delt op i 12 hold med seks personer i hver er de unge på sommerlejr med det formål at udvikle spil, der skal blive færdigt i løbet af den uge, lejren løber af stablen. Hvert hold består af tre programmører, to 3D-grafikere og en 2D-grafiker.

Det er Ungdommens Naturvidenskabelige Forening (UNF), der med hjælp fra sponsorer afholder gamecampen. Humøret er højt

og entusiasmen intens, mens en gruppe på seks unge kæmper for at få spillet færdigt inden søndag. Her er det pigerne, der programmerer, og drengene, som arbejder med grafik i 2D og 3D. Platformen er den danske Unity-engine, som programmeres med C#, mens 3-D grafikken skabes i 3D Studio Max fra Autodesk. Det blodige spilkoncept handler om at kaste en bankboks i hovedet på en række små figurer. Jo flere, jo bedre.

Første erfaring med C#

Lige denne fredag eftermiddag programmeres der 'enemies' og high-score. Programme-

ringsholdet består af Ea Ustrup fra Fyn, der skal op i 3.g efter ferien, og Niela Vang fra Christianshavn i København, som skal i 2.g.

For Ea er det første erfaring med C#. Det er anden gang, hun deltager på campen, og det er et skridt fremad fra sidste års Javascript, der var hendes første møde med programmering.

– Jeg interesserer mig for spil og matematik. Jeg er med i en organisation, Akademiet for Talentede Unge, og der er et krav om,

Ea, Alexander og Niela har fået mod på en karriere i spilbranchen efter at have deltaget på gamecamp i sommerferien

at man skal på mindst én sommercamp. Jeg hørte om gamecampen og syntes, det lød spændende – det var endnu federe, end jeg troede. Jeg havde overhovedet ingen programmeringserfaring.

Game Development Camp, som er det officielle navn, består ud over arbejdet med spillene af foredrag fra oplægsholdere i spilindustrien samt holdundervisning i konkrete færdigheder, der anvendes lige på stedet. Når udviklerne støder på en forhindring undervejs, er der hjælp at hente fra en række mentorer, hvoraf mange er deltagere fra forrige års lejre, der nu er avanceret til arrangørstatus.

Spil, vandkamp og guitar

Det handler ikke bare om at lære at udvikle spil. Det handler også om at møde andre unge på campen, som kan lide det samme som én selv, forklarer Alexander Hagelskjær, som kommer fra Hammel i Østjylland.

– Hvis du kommer fra en lille by, kan det være svært at finde folk, der har samme interesse. Folk, du kan dele dine glæder med – og det kan man her. Det er en samling af folk, der tænker forholdsvis ens og har interesse inden for de samme områder.

– Så kan vi godt klare at sidde inde det meste af tiden, tilføjer Niela, mens solen brager ned på plænerne udenfor.

Men sommerlejren kan også byde på mere end computere. Der er også plads til at spille guitar og lave fis og ballade, for eksempel en vandkamp:

– Man deles op i hold. Der er kæmpe bassiner i hver ende af plænen, så har vi våben og paraplyer. Man gør sig klar, og de sætter noget fedt musik på. Så styrter man imod fjenden og laver kampbråk, forklarer Ea, som suppleres af Niela:

– Man skyder på hinanden, henter mere vand, skyder mere på hinanden – tager folk som gidsler. Hvem vandt egentlig? Det ved jeg ikke.

Drømmen kan blive til virkelighed

De unge gør sig ingen illusioner om, at det skulle være nemt at få en karriere i spilindustrien.

– I starten forestillede jeg mig, at det var lidt nemmere, men vi har haft mange foredrag, som har fortalt, at det er en svær branche. Man skal have et virkeligt godt produkt, hvis det er noget, man vil tjene godt på. Men for mig handler det ikke så meget

om at tjene penge. Det gør også bare, at man bliver mere passioneret, mener Niela.

For Jonas Kastberg, som er tidligere deltager og nuværende medarrangør på campen, er drømmen blevet til virkelighed.

– Nu sidder jeg i et firma og har snart mit andet spil i Appstore. Jeg startede for fire år siden, og min eneste baggrund er gamecampen. I de sene nætter har jeg tit tænkt: 'Da jeg var barn, drømte jeg om at lave spil, og nu sidder jeg sateme og gør det. Det er en drøm, der bare er gået i opfyldelse.' ■

Fakta

UNF afholder sommerlejre for gymnasieelever indenfor naturvidenskabelige områder, bl.a. spil og generel it. Der er plads til 72 deltagere, og foreningen modtager omkring dobbelt så mange ansøgninger, som evalueres efter ansørgernes engagement. Deltagergebyret er 500 kr.

Der er mere information om Game Development Camp på game.unf.dk, og årets spil kan findes på gdcgames.unf.dk.

Solceller og a-kasselovgivningningen

Af Anne Grethe Hansen,
regionsleder, Min A-kasse,
agh@prosa.dk

Nye regler for ledige, information om obligatoriske rådgighedssamtaler og solceller er blandt sensommernyhederne fra Min A-kasse.

Umiddelbart vil mange jo nok spørge, hvad i alverden solceller og a-kasser har med hinanden at gøre?

Efterhånden som bæredygtig grøn energi vinder mere og mere indpas i samfundet, er Min A-kasse begyndt at få spørgsmål, om hvorvidt opsætning af solceller og dermed en slags handel med el har indflydelse på dagpengeretten.

Når du som husejer vælger at investere i et solcelleanlæg, får du en indtægt i form af 'opsparet' el her i sommerperioden. Når solen forsvinder, bruger du af denne opsparring. Netop denne 'handel' med el gør investering i solceller rentabel. Det er også denne handel, der bruges som et salgsargument hos forhandlere af solcelle-anlæg.

Du må ikke selv udføre arbejde på solcelleanlægget, og derfor er betingelsen også, at du får en installatør til at opsætte og vedligeholde anlægget. Alene det at eje et solcelleanlæg og kun have det til eget el-forbrug vil som hovedregel ikke medføre, at a-kassen vurderer det som selvstændig virksomhed, og derfor vil det heller ikke få betydning for din dagpengeret

og udbetaling af dagpenge.

Det vurderer vi ud fra nogle konkrete oplysninger fra dig, men som hovedregel kan jeg sige, at investering i almindeligt solcelleanlæg til eget brug på egen ejendom ikke vil have betydning for hverken dagpengeret eller udbetaling af dagpenge.

Hvis du derimod indgår i et fællesskab om solcelleanlæg i større målestok, og du netop har til hensigt at videresælge overskudsstrøm til transmissionsnettet eller andre aftagere og derved opnår en økonomisk gevinst, eller du vælger selv at opsætte og vedligeholde anlægget, kan sagen være en anden.

Jeg vil derfor bede dig kontakte os, inden du går i gang, så vi kan tage en vurdering ud fra din aktuelle situation.

Nye regler for ledige:

Arbejdsmarkedsstyrelsen har nu bestemt, at du som ledig kun kan få tilbudt et jobsøgningskursus, hvis:

- du ikke allerede har haft et jobsøgningskursus inden for de seneste to år.
- du selv beder om det.

Vi har ofte hørt og læst i medierne, at ledige får det ene job-

søgningskursus efter det andet, uden det har relevans for tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Det kommer vi heldigvis til livs gennem denne regelændring.

Bestemmelsen træder i kraft 3. september 2012.

Der er som altid en overgangsbestemmelse, og her betyder det, at du - hvis du allerede er i gang med et jobsøgningskursus - har pligt til at gennemføre tilbuddet.

Ledige, der får et tilbud, der først starter efter ikrafttrædelsesdatoen, kan selv vælge, om de vil gennemføre tilbuddet, eller om de vil have et andet tilbud fra jobcenteret.

Kontakt jobcenteret, hvis du har fået tilbuddet, men ikke ønsker at starte op.

Rådgighedssamtaler i a-kassen

A-kassen har pligt til at holde en rådgighedssamtale med dig som ledigt medlem senest hver 13. ledige uge.

Ved samtalen skal vi vurdere, om du står til rådgighed for arbejdsmarkedet, og det gør vi blandt andet ved at kigge på den jobsøgning, du har udført siden seneste samtale.

For at vi kan overholde vores

rettidighed, kan det forekomme, at vi indkalder dig, kort tid efter du er blevet ledig.

Især medlemmer, som har haft kortvarige job, finder det sært, at de skal møde op i a-kassen allerede efter få ugers ledighed.

Årsagen er, at vi skal se på den samlede ledighed fra seneste samtale. Altså også den ledighed, der ligger forud for et kortvarigt job.

Husk, at du har mødepligt (a-kassen betaler gerne transportomkostninger), og at det kan have dagpengemæssige konsekvenser at udeblive uden gyldig grund.

Sidste frist for udbetaling af efterlønsbidrag

Husk, at sidste frist for udbetaling af efterlønsbidraget skattefrit er 1. oktober 2012.

Hvis du har besluttet dig for at få efterlønsbidraget udbetalt, men endnu ikke har sendt os ansøgningen, kan jeg kun opfordre til at få det gjort hurtigst muligt.

Vi skal have din ansøgning i a-kassen allersnarest 1. oktober 2012.

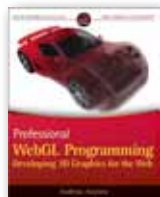
Du kan læse mere på www.min-a-kasse.dk, hvor du også finder blanket til ansøgning om udbetaling.

Bøger med rabat til PROSA-medlemmer

Professional WebGL Programming: Developing 3D Graphics for the Web

Scott Olson, John Hunter, Turid H. Horgen, Andreas Anyuru

ISBN: 9781119968863

Everything you need to know about developing hardware-accelerated 3D graphics with WebGL! As the newest technology for creating 3D graphics on the web, in both games, applications, and on regular websites, WebGL gives web developers the capability to produce eye-popping graphics. This book teaches you how to use WebGL to create stunning cross-platform apps. The book features several detailed examples that show you how to develop 3D graphics with WebGL, including explanations of code snippets that help you understand the why behind the how.

Vejl. pris 340,- Du sparer 30% TILBUD 238,-

iOS Hacker's Handbook

Dion Blazakis, Dino Dai Zovi, Stefan Esser, Vincenzo Iozzo, Charlie Miller

ISBN 9781118204122

Discover all the security risks and exploits that can threaten iOS-based mobile devices. iOS is Apple's mobile operating system for the iPhone and iPad. With the introduction of iOS5, many security issues have come to light. This book explains and discusses them all. The award-winning author team, experts in Mac and iOS security, examines the vulnerabilities and the internals of iOS to show how attacks can be mitigated. The book explains how the operating system works, its overall security architecture, and the security risks associated with it, as well as exploits, rootkits, and other payloads developed for it.

Vejl. pris 364,- Du sparer 30% TILBUD 255,-

Android Wireless Application Development Volume II: Advanced Topics

Lauren Darcey, Shane Conder

ISBN 9780321813848

Android Wireless Application Development has earned a reputation as the most useful real-world guide to building robust, commercial-grade Android apps. Now, authors Lauren Darcey and Shane Conder have systematically revised and updated this guide for the latest Android SDK and tools updates. To accommodate their extensive new coverage, they've split the book into two leaner, cleaner volumes. This Volume II focuses on advanced techniques for the entire app development cycle, including design, coding, testing, debugging, and distribution. Darcey and Conder cover hot topics ranging from tablet development to protecting against piracy and demonstrate advanced techniques for everything from data integration and UI development to in-app billing.

Vejl. pris 413,- Du sparer 25% TILBUD 310,-

Essential Scrum:

A Practical Guide to the Most Popular Agile Process

Kenneth S. Rubin

ISBN 9780137043293

The Single-Source, Comprehensive Guide to Scrum for All Team Members, Managers, and Executives. If you want to use Scrum to develop innovative products and services that delight your customers, Essential Scrum is the complete, single-source reference you've been searching for. Leading Scrum coach and trainer Kenny Rubin illuminates the values, principles, and practices of Scrum, and describes flexible, proven approaches that can help you implement it far more effectively.

Whether you are new to Scrum or years into your use, this book will introduce, clarify, and deepen your Scrum knowledge at the team, product, and portfolio levels. Drawing from Rubin's experience helping hundreds of organizations succeed with Scrum, this book provides easy-to-digest descriptions enhanced by more than two hundred illustrations based on an entirely new visual icon language for describing Scrum's roles, artifacts, and activities.

Vejl. pris 364,- Du sparer 25% TILBUD 273,-

Architecting Composite Applications and Services with TIBCO

Paul C. Brown

ISBN 9780321802057

Architecting Composite Applications and Services with TIBCO® is intended primarily for project architects defining overall solutions and specifying the supporting components and services. TIBCO developers, enterprise architects, and technical managers will also find material of interest. No specific prior knowledge of architecture is assumed.

"Paul Brown has done a favor for the TIBCO community and anyone wanting to get into this product set. Architecting TIBCO solutions without knowing the TIBCO architecture fundamentals and having insight to the topics discussed in this book is risky to any organization. I fully recommend this book to anyone involved in designing solutions using the TIBCO ActiveMatrix products."

—Nikky Sooriakumar, TIBCO Architect, PruHealth

Vejl. pris 328,- Du sparer 25% TILBUD 246,-

FACTUM BOOKS

Få **20%** rabat hos FACTUM BOOKS - følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk og få rabat på bøgerne

Halmstadgade 6 · 8200 Aarhus N · T: 8610 0338
info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

Kom med til træf for it-studerende

Trænger du til en weekend væk fra studiet og til at opleve noget nyt, så har vi et godt tilbud til dig.

Den 5.-7. oktober 2012 afholder PROSA/STUD træf for it-studerende på Svendborg Vandrehjem.

Du kommer på udflugt med it-studerende fra hele landet. Vi skal hygge os med workshops om bl.a:

- Sikkerhed v/Henrik Kramshøj
- Viral markedsføring v/Simon Bauer
- Internettet i perspektiv v/Anders Colding samt
- Politisk debat om internettets fremtid efter ACTA.

Så er du frisk på en weekend ud over det sædvanlige, hvor du møder nye bekendtskaber fra hele landet med samme interesser som dig, så skynd dig at tilmelde dig. PROSA/STUD dækker alt fra transport til overnatning.

Som en del af træffet afholdes generalforsamling i PROSA/STUD søndag den 7. oktober på Svendborg Vandrehjem kl. 12.30-15.00.

Dagsorden.

- a) Valg af dirigent og referent
- b) Godkendelse af beslutningsdygtighed
- c) Bestyrelsens beretning
- d) Fremlæggelse af det reviderede regnskab
- e) Bestyrelsens fremlæggelse af arbejdsplan
- f) Behandling af og afstemning om indkomne forslag
- g) Bestyrelsens forslag til budget
- h) Valg af bestyrelse
- i) Valg af bestyrelsessuppleanter
- j) Valg af en revisor
- k) Valg af en revisorsuppleant
- l) Valg af supplerende delegerede til PROSAs delegeretforsamling
- m) Eventuelt

Alle it-studerende i PROSA har stemmeret til generalforsamlingen. Forslag til behandling skal være bestyrelsen i hænde senest søndag den 23. september. Sendes til stud@prosa.dk

Tilmelding: prosa.dk/stud (depositum 100 kr.)

Praktisk: Det er gratis for alle medlemmer af PROSA/STUD at deltage. Deltagere på generalforsamlingen får dækket nødvendige rejseomkostninger.

PROSA STUD

PROSA/Offentlig

Der indkaldes hermed til generalforsamling i PROSA/Offentlig

Tid: Lørdag den 27. oktober 2012 kl. 13.00-18.00

Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37 A, 1606 København V

Dagsorden ifølge vedtægterne.

- Valg af dirigent og referent
- Godkendelse af deltagere og beslutningsdygtighed
- Behandling af eventuelle medlemsekklusioner
- Bestyrelsens beretning
- Kassererens fremlæggelse af det reviderede regnskab
- Bestyrelsens fremlæggelse af arbejdsplan
- Behandling og afstemning om indkomne forslag
- Bestyrelsens forslag til budget og kontingentfastsættelse
- Valg af HB-medlem
- Valg af suppleant for HB-medlem
- Valg af bestyrelse
- Valg af suppleanter til bestyrelse
- Valg af to revisorer
- Valg af revisorsuppleant(er)
- Eventuelt

Forslag til generalforsamlingen skal være bestyrelsen i hænde senest 27. september 2012.

Praktiske oplysninger:

Dækning af udgifter til transport og børnepasning refunderes efter regning. For så vidt angår transport, refunderes billigste offentlige transportmiddel.

Fortæring i forbindelse med rejsen refunderes efter regning (dog maks. 135 kr. pr. måltid).

Der vil blive arrangeret spisning efter generalforsamlingen sammen med PROSA/ØST.

Tilmelding til spisning: www.prosa.dk/link/680

PROSA/SENIOR – aktiviteter for medlemmer over 50 år

Besøg hos DMI

Alle taler om vejret, og nu har PROSA/SENIOR tænkt sig at gøre noget ved det. Tag med på et besøg på DMI (Danmarks Meteorologiske Institut) og hør om deres organisation og funktioner, det internationale samarbejde samt orientering vedrørende vejrudsigternes tilblivelse og demonstration af arbejdsstationerne. Vi bliver også præsenteret for DMI's Vejr tjenestecenter, og – hvis tiden tillader – får lov til at tale med de vagtgående meteorologer.

Dato: Mandag den 10. september kl. 18-ca. 21

Sted: DMI, Lyngbyvej 100, 2100 København Ø

PROSA/ØST

Afholder ordinær generalforsamling

Tid: Lørdag den 27. oktober 2012

Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 22. september 2012. Endelig indkaldelse med dagsorden udsendes senere. Henvendelse angående generalforsamlingen kan ske til:

Forbundssekretær Mikkel Hammer Nonboe
Tlf. 42 31 82 89, e-mail: mno@prosa.dk

Tilmelding til spisning: www.prosa.dk/link/680

*Med venlig hilsen
PROSA/ØSTs bestyrelse*

PROSA/ØST organiserer privatansatte, selvstændige og ledige PROSA-medlemmer øst for Storebælt.

PROSA/VEST

Afholder ordinær generalforsamling

Tid: Lørdag den 27. oktober 2012

Sted: PROSAs kantine, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 22. september 2012. Forslag sendes til forbundssekretær Carsten Larsen. Endelig indkaldelse med dagsorden udsendes senere.

Henvendelse angående generalforsamlingen kan ske til:

Forbundssekretær Carsten Larsen
Tlf. 33 36 41 98, e-mail: cla@prosa.dk

*Med venlig hilsen
PROSA/VESTs bestyrelse*

PROSA/VEST organiserer privatansatte PROSA-medlemmer vest for Storebælt.

PROSA AARHUS - Foredrag i september

Agile kontrakter

Sæt pris på agile projekter! Ja, men hvilken pris? En traditionel fastpris-kontrakt er baseret på en stor kravspecifikation. Det duer ikke til et agilt projekt, hvor en vigtig pointe er, at kravene fastlægges i detaljer undervejs. I praksis er næsten alle kommercielle agile projekter baseret på en timepris-kontrakt. Men det har også ulemper, især for kunden. I en ren timepris-kontrakt har leverandøren ikke noget økonomisk incitament til at arbejde effektivt. Måske er det derfor, at mange kunder oplever, at agile projekter bliver dyrere end forventet. I BestBrains har vi opfundet en prismodel, som sætter samarbejde og fælles mål i højsædet. Kom og hør om BestBrains' gode resultater med en prismodel, som består af en lav timepris og en færdiggørelsespris. Med dig hjem får du inspiration til at nytænke jeres egne kommercielle relationer samt praktiske anvendelige prismodeller og kontraktformuleringer.

Oplægsholder

Jesper Thaning, konsulent og partner i BestBrains. 10 års erfaring med agil softwareudvikling. Har hjulpet team med procesforbedringer ved brug af agile og lean teknikker samt kvalitetssikring inden for kravsindsamling, automatiseret test og dokumentation.

Dato: Onsdag den 5. september kl. 17.30-20.00

Sted: PROSA Aarhus, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

HTML5 eller Native Apps?

Som udvikler til håndholdte enheder som smartphones og tablets er der rigtigt mange parametre at tage hensyn til. På mange måder oplever vi en gentagelse af pc'ens indtog i hjemmet, hvor forskellige platforme og hardwarekonfigurationer var med til at forme måden, man byggede software. Nu er begrænsningerne over os igen. Alle skal have en app, men hvad laver vi den i? Er native apps en fodnote i smartphone-historien, og er HTML5 virkelig så hot, som de siger på internettet? Vi tager et kig på, hvad der sker, når internettet for alvor bevæger sig ud på de håndholdte enheder, og hvad der kommer bagefter.

Oplægsholder

Thomas Wittenburg, teknologiskribent og -debattør, har hele sit liv leget med teknologien. Først som hovedløs beundrer og i de senere år som kritisk bruger og formidler. Thomas har stået i spidsen for flere internationale teknologifestivaler, blandt andet inden for sundhedsteknologi, skrevet både saglige og skæve artikler om fremtidens indtog hos så forskellige professioner som it-chefer og murere samt hjulpet nogle af Danmarks største virksomheder med at udvikle koncepter for fremtiden.

Dato: Tirsdag den 11. september kl. 17-21

Sted: PROSA Aarhus, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

Har du ikke mulighed for at møde op, så se med på: www.prosa.dk/streaming

AFSKEDSRECEPTION

for Mogens Sørensen

Efter knap 28 år i PROSA som faglig sekretær og konsulent stopper Mogens Sørensen.

Kom og sig farvel og få en forfriskning.

Sted: PROSA København, Vester Farimagsgade 37A, kantinen, 1. sal, 1606 København V

Tid: Fredag den 7. september fra kl. 14.

INDKALDELSE TIL DELEGERET- FORSAMLING 2012

Årets delegeretforsamling finder sted
17.-18. november 2012
i København på
First Hotel Copenhagen,
Molestien 11,
2450 Kbh. SV

Delegerede vælges i lokalafdelingerne.

Dagsorden med udgangspunkt
i vedtægternes §7.
HB's forslag kan ses på
PROSA.dk/df2012.

Sidste frist for indlevering af forslag
til Delegeretforsamlingen er
fredag den 21. september
2012 med morgenposten,
jævnfør vedtægternes § 8 stk.2.

Sidste frist for indlevering af forslag
til arbejdsplan 2013/2014 er
fredag den 2. november 2012
med morgenposten
jævnfør vedtægternes § 8 stk.2.

Sidste frist for opstilling til valgene
af formand, faglige sekretærer,
næstformænd, hovedkasserer og
hovedbestyrelsen fastsættes af den
på DF vedtagne forretningsorden.
Genopstilling forventes tilladt frem
til behandling af beretningen, mens
nyopstilling forventes tiladt
indtil behandling af hovedbe-
styrelsens arbejdsplan.

Hovedbestyrelsen

**Vel mødt til en
forhåbentlig udbytterig
DF2012**

Find dine hestekræfter

– Personlig branding over to aftener

Vil du som it-professionel have dit personlige brand og kommunikation op i gear? Mangler du gennemslagskraft og udstråling? Så tilmeld dig en workshop, som vil skærpe din verbale og nonverbale kommunikation og give dig værktøjer til at opnå mere succes og nå dine mål via branding og storytelling.

Du vil:

- finde dit unikke varemærke
- lære at brænde igennem på 30 sekunder
- få mere gennemslagskraft som medarbejder/leder og over for kunder
- finde dine indre hestekræfter baseret på teorier fra hjerneforskning
- få teknikker, der virker med det samme

Oplægsholder:

Lise B. Christensen fra Bartell + co træner blandt andet direktører, ledere og medarbejdere. Hun har gæstet "Go' morgen Danmark" på TV 2 flere gange og er kendt for sit brændende engagement og et ualmindeligt højt drive.

Tid: Tirsdag den 18. september og tirsdag den 2. oktober kl. 17.30-20.30 (tilmeld dig begge aftener separat)

Sted: PROSA København, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

Windows Phone Training

Vil du gerne kunne programmere apps til Windows Phone? Dette tre dages kursus består af undervisning og hands-on programmering, med hovedvægt på det sidste. Du lærer Windows Phone-app-programmering fra bunden og kommer til selv at bygge en billed-dagbogs-app. Du skal selv medbringe en laptop med SDK'et installeret, og lidt .NET-erfaring er en nødvendig forudsætning. Kurset foregår på dansk, men materialet er skrevet på engelsk.

Dag 1:

- Windows Phone 7 overview (OS, .NET, Silverlight, XNA)
- Application lifecycle (Activate/Deactivate)
- Local storage

Dag 2:

- Expression Blend
- GPS + Bing Maps
- Silverlight Toolkit

Dag 3:

- Background agents, tasks, push notifications
- Hub integration
- To publish and sell your application at Marketplace

Datoer: Mandag den 29.10, tirsdag den 30.10 og onsdag den 31.10 kl. 9-16.

Sted: Jayway, Sjæleboderne 2, 2. th., 1122 København K

Pris: Medlemmer 5.500 kr. Ledige medlemmer 4.000 kr. Ikke-medlemmer 8.500 kr.

Prisen er inklusive forplejning.

Faglige kurser

PROSA opfordrer tillidsvalgte og ordinære medlemmer til at kvalificere sig på vores faglige kurser. Alle kurser er gratis, og PROSA betaler transport og øvrige udgifter.

Internatkursus: Udvidet funktionærret

Deltagerne har enten tidligere deltaget i "Kend din ret kursus" eller har på anden måde fået et grundlæggende kendskab til ansættelsesretten. Der tages udgangspunkt i cases, som er bygget op over virkelige retssager eller tvister.

Dato: 25. og 26. oktober

Sted: Hotel Niels Juel, Køge

Aftenkursusrække: Udvidet funktionærret

Deltagerne har enten tidligere deltaget i "Kend din ret kursus" eller har på anden måde fået et grundlæggende kendskab til ansættelsesretten. Der tages udgangspunkt i cases, som er bygget op over virkelige retssager eller tvister.

Dato: 4., 11. og 18. september

Sted: PROSA Aarhus, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

Aftenkursusrække:

Stress og hvad kan vi gøre ved det

Dato: 30. oktober og 6. november

Sted: PROSA Aarhus, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

Se mere om kurserne på prosa.dk/kursus

PROSA

Forbundet af IT-professionelle • Association of IT Professionals • prosa.dk

Formanden, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger

Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte på nedenstående telefonnumre og e-mailadresser:

Niels Bertelsen Formand

Direkte: 33 36 47 67
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Hanne Lykke Jespersen Næstformand

Direkte: 87 30 14 05
Mobil: 28 88 12 47
E-mail: hj@prosa.dk

PROSA/CSC

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD

Overgade 54
5000 Odense C
Tlf.: 33 36 41 41

Mikkel Nonboe Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 47
Mobil: 42 31 82 89
E-mail: mno@prosa.dk

Carsten Larsen Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 98
Mobil: 29 62 02 95
E-mail: cla@prosa.dk

PROSA/SAS

Formand: Annette Hansen
Engvej 165, 2300 Kbh. S
Tlf.: 29 23 41 14

PROSA/VEST

Møllegade 9-13
8000 Aarhus C
Tlf.: 33 36 41 41

Erik Swiatek

Forbundssekretær
Direkte: 33 36 41 23
Mobil: 27 60 11 75
E-mail: ers@prosa.dk

PROSA/OFFENTLIG

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

København

Forbund og Min A-kasse
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Kontortid: kl. 9-15,
mandag dog kl. 10-15
Tlf.: 33 36 41 41
Fax: 33 91 90 44

Aarhus

Møllegade 9-13,
8000 Aarhus C.
Kontortid: kl. 10-15

Odense

Overgade 54,
5000 Odense C.
Kontortid: kl. 10-15

E-mail:

medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

Bredbåndssvineri i kolonihaven

Medievirkeligheden har ændret sig for altid i min lille kolonihave. Nu står den på streaming på terrassen. Men sikke noget data-griseri.

Af Kurt Westh Nielsen,
redaktør,
kwn@prosa.dk

Før var jeg Skyline-kunde, men så gik selskabet fallit (Prosabladets bagside juli/august 2012). I jagten efter en ny internet-forbindelse faldt mit valg på en 4G-forbindelse fra Telia. Tanken om nærmest svimlende hastigheder i forhold til min gamle forbindelse lokkede mig. Det gjorde udsigten til at kunne opsigte min langsomme, men stabile gamle adsl-forbindelse hos TDC hjemme i København også. Nu kan jeg jo blot flytte mit 4G-grej hjem, når kolonihavesæsonen lakker mod enden.

Huawei-routeren med plads til 4G-simkort blev leveret og virkede fint efter tre minutters udpakning og opsætning. Speedtest.net meldte 25 Mb/s. downstream og stort set det samme upstream. Sikke en forandring fra min tidligere 3 Mb/s.-forbindelse. Nu har jeg: Video on demand, internet-tv, DR Nu, TV 2 Play, SVT 1, 2 og meget mere. Alle de on demand-løsninger, som jeg hidtil måtte afskrive på grund af hakkende langsom båndbredde og høje latenstider på internetforbindelsen.

Skandinavisk tv-buffet

Sveriges Television har et fremragende tag-selvord af kvalitetsudsendelser på nettet. DR Nu har en næsten lækker brugergrænseflade, og selv TV 2's Play-tjeneste fungerer fint på en iPad. Så mens routerens statistikfunktioner viser svimlende trafikdatamængder, er OL-programmer, film og serier blevet

rutine på alskens trådløse devices her i sommermånederne. Men selvfølgelig er der også vanskeligheder i streaming-paradiset.

For en gang imellem går Telias net ned, og andre gange sætter modemmet ud og kræver reboot. Samlet set er det vel rimelig stabilt, men det er vanvittigt irriterende at få afbrudt seeroplevelsen. Og selvom de forskellige tv-selskaber fortjener ros for deres brugerflader, savner jeg det gammeltdags klik med tv-fjernkontrollen, som lader mig skifte fra den ene kanal til den anden. Med internet-tv skal jeg skifte app eller browservindue og pege/museklikke mig frem til det ene og det andet program.

Det er som at komme tilbage til stenalderen. Og nu begynder de praktiske problemer at melde sig. TV 2 har valgt Microsofts DRM-beskyttende Silverlight-teknologi, derfor kan jeg ikke se de internetkanaler på min Android tablet. DR Nu's seeroplevelse under Linux er temmelig beta-agtig, og SVT blokerer for noget indhold, når man som dansker tilgår universet.

Dyrt at fodre nettet

Samtidig tigger Telias taxameter diskret, og de streamede seeroplevelser gør det nemt at overskride trafikmængder på 20GB om måneden, og så skal der tankes op, før man kan fortsætte. Ingen tvivl om, at efterårets Netflix-invasion i Danmark og opgraderingen af den danske infrastruktur vil gøre tv-

streaming stort om kort tid. Men jeg drømmer også om mere intelligent håndtering af data, så der svines mindre med båndbredden og tænkes mindre på frygten for piratstreaming af tv's nyheder, det er der da ingen normale mennesker, der gider.

Jeg drømmer også om flatrate-prissætning på 4G og ikke mindst et samarbejde mellem indholdsproducenter, der baserer sig på fælles streamingstandarder, så der kan konkurreres om at levere samlede brugergrænseflade på tværs af forskellige udbydere frem for et app-helvede, der kun tillader brugerne at hoppe akavet rundt mellem de mange internet-ører med tv-indhold. ■

DR Nu er et godt eksempel på en god og brugbar tv app i browseren. Men der er lang vej til en simpel app, som forner alle tv-stationer i én brugbar grænseflade.